2004, 3. 9. * **Pltníci na Dunajci** * príležitostná známka, spoločné slovensko-poľské vydanie * N: J. Brodowski * OF Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia * PL 50 ZP TF: ? PL * papier -bp- * RZ 13 1 / 4 : 13 * FDC N: M. Juhás, R: F. Horniak, OTp TAB

Pltníci na Dunajci, Červený kláštor a v pozadí vrch Tri koruny

333	**21 Sk viacfarebná**	**21,-**
333 FDC		40,-
333 PaL		40,-

2004, 15. 10. * **Rímske légie v Trenčíne** * príležitostná známka * N: M. Čapka * OF Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia * PL 50 ZP TF: ? PL * papier ? * RZ ? * FDC N: M. Čapka, R: L. Kruličková, OTp TAB

Trenčiansky hrad, rímsky nápis na hradnej skale z r. 179

334	**26 Sk viacfarebná**	**26,-**
334 FDC		45,-

2004, 10. 20. * **Jakub Bogdan: Zápas kohútov, Július Jakoby: Don Quijote (Umenie)** * príležitostné známky * GÚ+R: F. Horniak (335), A. Feke (336) * OTp+OF PTC Praha * PL: 4 ZP + 2 K, TF: 1 PL * papier -oz- * RZ 11 3/4 * PVSP, SM * FDC GÚ+R: F. Horniak (335), A. Feke (336), OTp TAB

Jakub Bogdan (1660-1724): Zápas kohútov

Július Jakoby (1903-1985): Don Quijote

335	**33 Sk viacfarebná**	**33,-**
336	**35 Sk viacfarebná**	**35,-**
335-336 Séria (2)		68,-
335 PL		132,-
336 PL		140,-
335 FDC		42,-
336 FDC		44,-

Poznámka:
29. júla 2004 bol vydaný PaL s príležitostnou známkou „Letné OH/Paralympiáda" 34 Sk
328 PaL 50,-

GRAFICKÉ ŠTÚDIO ING. PETER JURIGA

Slovenská POŠTA

Vydáva Sekretariát ZSF
v Bratislave

Ročník VII., Číslo 3
Náklad 450 ks
(48 strán)

Adresa redakcie:

Sekretariát ZSF
Radlinského 9
812 11 Bratislava

02 / 52 44 47 36

02 / 52 44 47 37

Redakčná rada:
Mirko Bachratý
Otto Gáfa
Zdeněk Baliga

Redakcia:
Ján Moravčík
Iveta Valašková
Daniela Schmidtová
Ján Maniaček st.

Obálka, návrh, technické a grafické spracovanie:
Ľ. Floch
P. Juriga

Uzávierka 29. 9. 2004

Texty neprešli jazykovou úpravou.

e-mail:
daniela.schmidtova@spn.sk
vschmidt@chello.sk

OBSAH

Editorial

Úvodník 2

Strana predsedu ZSF

Otvorená trieda – šanca pre nových vystavovateľov 3

ZSF informuje

Uznesenie Rady ZSF z 25. 9. 2004 5

Z odborných komisií ZSF

Správa o činnosti odborných komisií ZSF 7
Činnosť námetových konzultantov 9
Správa Komisie slovenských známok a celín 30
Komisia mládeže ZSF 31
Správa o činnosti komisie znalcov ZSF 32
Činnosť komisie porotcov ZSF 33
Správa o činnosti komisie poštovej histórie a celín 34

Dokumenty ZSF

Etický kódex UPU 11
Smernice pre činnosť Strediska novinkovej služby 13
Výstavný poriadok ZSF (II. časť) 15

Z klubov a regiónov

Významné ocenenie slovenskej maximafilie 35
Záhorie 2004 35
Neuskutočnené a uskutočnené zámery 38
Sto rokov od zahájenia prevádzky unikátneho dopravného prostriedku vo Vysokých Tatrách 40
Návrh k Olympiáde mladých filatelistov 42
Pitníci na Dunajci 42
Inaugurácia známky Dobročský prales 45
Nová odborná literatúra 46

Spoločenská rubrika

Odišiel veľký filatelista a dobrý priateľ 47
Za Ladislavom Chalupom... 47
Smutná správa z Liptova 48

Umenie 2004. Zobrazený TL opatrený pečiatkou s FDC na kupónoch medzihárčia je grafická fikcia zhotovená pre titulný list časopisu.

Redakcia upozorňuje čitateľov, že uverejňuje v Spravodajcovi ZSF články i keď sa nestotožňuje s ich obsahom.

O čo sme bohatší?

S oprávneným záujmom sme na sekretariáte zväzu očakávali, aký bude výsledok našej iniciatívy týkajúcej sa „darovania 2 % z daní fyzických a právnických osôb". Keď preložíme „úradnú formuláciu" do bežnej reči, zaujímalo nás, ako cíti členská základňa so svojou organizáciou, ako podporujú našu organizáciu naši priaznivci. Prostredníctvom daňových úradov sme dostali na náš účet 62 145,– SK a keď odpočítame náklady na registráciu a propagáciu, sme finančne bohatší o 52 410,– Sk.

Je to málo alebo je to veľa?

Skôr ako odpoviem na položenú otázku, najprv chcem všetkým filatelistom i priaznivcom filatelie, srdečne poďakovať a poprosiť ich, zachovajte našej organizácii svoju podporu i naďalej. Výška sumy ma príjemne prekvapila, nečakal som toľko. Znamená to, sme dokázali presvedčiť značný počet ľudí, aby sa vnútorne stotožnili s našou výzvou, našli si čas a išli do učtárne, vyplnili príslušné tlačivo a odoslali ho na daňový úrad na vlastné náklady. Vypovedá to o tom, že viacerí filatelisti buď dali z vlastných daní, alebo presvedčili spriaznené duše, aby tak urobili tiež. Uisťujem všetkých darcov, že peniaze budú využité zmysluplne. Časť z nich bola použitá na poplatky za ochránenie loga ZSF ako priemyselného vzoru, časť z nich sa použije na propagáciu zväzu a časť ostane ako rezerva na nepredvídané náklady. Nemôžem poďakovať vtomto článku všetkým menovite, pretože sme z jednotlivých daňových úradov dostali len súhrnné čiastky bez uvedenie mien. Možno viacerí by si zo skromnosti ani neželali, aby sme ich mená zverejnili. Ale vo všetkých prípadoch, kde mená poznáme sme odoslali doporučené listy vyplatené známkou Blahoželanie s kupónom, na ktorom je vytlačené logo zväzu. V liste je vložená kartička s poďakovaním za dar a spoluprácu a s jednou nepoužitou známkou.

A teraz odpoveď na otázku. Myslím, že je to veľa. Nielen výškou sumy, ale najmä priazňou a dôverou, ktorú ste nám prejavili. V budúcom roku sa budeme oVašu priazeň uchádzať znova.

Ľubomír Floch
predseda

Otvorená trieda – šanca pre nových vystavovateľov

Keď som sa po prvý raz stretol na Svetovej výstave ITALIA 98 v Milane v roku 1998 stretol s pojmom „otvorená trieda", myšlienka urobiť z nej výstavný odbor ma upútala a so záujmom som sledoval názory, ktoré o nej odzneli v diskusii. A azda najsympatickejší mi bol názor, ktorý bol vyslovený po snahe zošnúrovať novovznikajúci filatelistický odbor hneď od začiatku do pevných pravidiel. Znel Nechajme jej voľné pole, nech sa rozvíja. Je to predsa voľná trieda a až čas ukáže, do akej formy sa vyvinie, čo vlastne bude jej náplňou. Čas plynul a voľná trieda sa ako experimentálna trieda prezentovala na výstavách všetkých úrovní, včítane svetovej. Pri diskusii na tému voľná trieda na rôznych výstavách som cítil určitý rešpekt voči vznikajúcej kategórii, najmä zo strany etablovaných filatelistov považujúcich klasickú filateliu za matku filatelie. Ostatné zberateľské kategórie ležali bokom od ich záujmu. Ich prístup je pochopiteľný, zaujímali sa o to čo, majú v svojich exponátoch, diskutovali o tom, čo im bolo blízke a napĺňalo ich uspokojením.

Rád by som pripomenul, že podobná situácia už vo filatelii bola v pätdesiatych rokoch 20 storočia, keď si rýchlo rozvíjajúca námetová filatelia potrebovala vytvoriť priestor pre svoju prezentáciu. Jej rozvoj dosiahol takých rozmerov, že sa cítila rovnocennou s klasickou teritoriálnou a poštovo-historickou kategóriou. Vtedy tiež prebiehala kryštalizácia názorov a čas ukázal, že v prospech námetovej filatelie. Jej zavedenie medzi výstavné triedy obohatilo filateliu a dnes už nikoho ani nenapadne pochybovať o jej pevnom mieste v rodine filalistických odborov. Vývoj ide ďalej. Teraz pred podobným problémom stojí otvorená trieda. Treba povedať, že stojí na začiatku svojho vývoja. Vznikla preto, lebo je zrejmé, že niektoré druhy zberateľstva majú s filateliou mnoho spoločných čŕt a ich výpovedná hodnota sa zvýši, ak sa spolu spoja. Človek sa ako spoločenský tvor vyvíja. Chce zmysluplno tráviť svoj voľný čas a hľadá pre to voľný priestor. A keďže jeho prirodzenou vlastnosťou je súťaživosť, má snahu v súťaži dokázať, že práve jeho videnie sveta je to správne videnie. Prenesenie tejto všeobecnej črty človeka do filatelie je hlavným argumetom, prečo je treba dať otvorenej triede priestor pre zmysluplné súťaženie.

Otvorená trieda to je kategória „o ničom". S takýmto názorom som sa stretol aj v radoch slovenských filatelistov. Je zaujímavé, že práve táto kategória exponátov sa v minulosti často vyskytovala na propagačných výstavách, i keď jej tvorcovia ju takto nenazývali. Všade tam, kde chýbali filatelistické výrazove prostriedky pre rozvoj témy, dostali miesto fotografie, pohľadnice a dobové dokumenty. A práve požiadavka výstavných pravidiel, aby téma exponátu bola prezentovaná len filatelistickým materiálom bola dôvodom, že tieto exponáty neboli hodnotené ako súťažné exponáty. Ich zaradenie do nesúťažnej triedy nemotivovalo tvorbu nových exponátov tohto druhu. Výber hodnotiacej poroty býval podceňovaný a mal skôr spoločenský ako odborný ráz.

Pri tvorbe pravidiel hodnotenia exponátov si musíme položiť otázku. Do

akého rozsahu artefaktov hodnotíme ešte filatelistický exponát. Som toho názoru, že aby sme mohli stále hovoriť o filatelii, exponát musí obsahovať majoritný obsah filatelistického materiálu. Filatelistický podiel v exponáte by mal byť prevažujúci, teda viac ako 50 %.

Vzácnosť vystaveného materiálu v každej kategórii, skĺbenie vystavovaného materiálu v jeden výpovedný celok podriadený názvu a libretu exponátu, to by mali byť základné kritéria pre hodnotenie exponátu v otvorenej triede. V exponátoch otvorenej triedy sa používajú kombinácie filatelistických materiálov s pohľadnicami (filokartia), mincami (numizmatika), bankovkami (notafilia), telefónnymi kartami (telekartia), zápalkovými nálepkami (filumenia), autogramami a podobnými artefaktami. Je nesporne dôležité, že výpovedný potenciál materiálu v exponáte otvorenej triedy v porovnaní s čisto filatelistickým exponátom výrazne vzrastie. Vyvstáva hneď otázka, budeme porovnávať plošné zastúpenie jednotlivých položiek alebo ich početné zastúpenie. Poštová známka je v nevýhode pre svoju veľkosť, len celiny, celistvosti a filatelistické výrobky poštových správ majú rozmery zrovnateľné s pohľadnicami, bankovkami a telefónnymi kartami. Keďže v celkovom hodnotení sa posudzuje aj vzácnosť materiálu, porota bude musieť vedieť posúdiť vzácnosť nielen filatelistického materiálu, ale i vzácnosť materiálov ostatných kategórií. V porote budú potrební členovia multidisciplinárneho pohľadu, jej člen musí byť schopný hodnotiť i ostatné nefilatelistické kategórie. Otázka je, podľa akých kritérií? Tvoria sa a sú značne ovplyvnené subjektívnym názorom porotcov. Zatiaľ nemáme ich definitívnu podobu, vieme len to, že by mali byť asi spolovice (?) iné ako sú filatelistické. Potrebe multidisciplnárneho hodnotenia sa bude musieť podriadiť aj príprava a výber členov poroty tohto nového súťažného odboru filatelie. Bude nutný kontakt s rozhodcovskými zbormi iných zberateľských disciplín, čo prinese do filatelie nové názory, hodnotový rebríček kritérií filatelistického hodnotenia sa bude modifikovať. Som presvedčený, že v konečnom dôsledku to filateliu obohatí. Nie je to úloha ľahká, je to úloha pre celú jednu generáciu filatelistov.

Po vyslovení podpory tejto triede zo strany FIP na Kongrese FIP v Milane, vypracovanie relevantných hodnotiacich pravidiel bolo len otázkou času. FEPA vyzvala členské zväzy, aby sa zapojili do ich prípravy. Podobne sa k problému postavili ostatné kontinentálne organizácie.

Komisia FEPA, José Ramon Moreno, predseda (Španielsko), Bojan Bracic, Slovinsko, Gunnar Dahlvig (Švédsko) pozvala k spolupráci národne filatelistické zväzy. Za ZSF som sa zúčastňoval na príprave hodnotiacich pravidiel FEPA viac ako rok a moje názory boli publikované vo FEPA News **[1].** Sú zhodné s obsahom tohto článku. Výsledok práce všetkých európskych národných zväzov bol predložený na Kongrese FEPA vo Valencii v marci 2004 **[2]** s odporučením pre Kongres FIP v Singapúre, aby ich prijal po pripomienkovaní delegátmi kongresu za záväzný FIP dokument. Mám aktuálnu informáciu, že na Kongrese FIP v Singapúre (28. 8 – 1. 9. 2004) nedopeli delegáti k jednotnému názoru ohľadne hodnotiacich kritérií a do budúceho kongresu odporučili komisiam porotcov na celosvetovej, kontinentálnej, ale i národnej úrovni, aby výstavné pravidlá ďalej testovali. Otvorenú triedu treba i naďalej považovať za ex-

periment. Ponechali organizačným výborom a porotcom možnosť tvorivého zasahovania do hodnotiacich pravidiel. Preto i Výstavný poriadok ZSF uverejnený v tomto čísle Spravodajcu ZSF, v kapitole Otvorená trieda, má určité odlišnosti od oficiálneho návrhu Výstavného poriadku FEPA. Každému členovi zväzu, ale najmä porotcom, budem vďačný za prezentovanie názorov k tomuto problému. Na stránkach Spravodajcu ZSF a na webovej stránke ZSF by sme mali publikovať názory na túto tému. Predpokladám, že ďalší FIP kongres sa bude týmto problémom znova zaoberať. Pridajme k tomu svoj vklad.

Ľubomír Floch, predseda

Literatúra

[1] Floch, Ľ.: A meat for disussion, FEPA News 2004(5), str.52-53.

[2] Moreno, J.R.: Open – minded and tolerance, FEPA News 2004 (5), str.49-51.

Uznesenie

zo zasadnutia Rady ZSF konaného dňa 25. septembra 2004 v Bratislave

Rada Zväzu slovenských filatelistov po prerokovaní predložených materiálov prijala nasledovné uznesenie:

A) Berie na vedomie

① Správu o kontrole plnenia uznesení.

② Správy predsedov odborných komisií ZSF o ich činnosti a dosiahnutých výsledkoch v uplynulom období.

③ Kontrolnú správu o hospodárení ZSF a súčasnom stave členskej základne ZSF s východiskami pre rok 2005.

④ Informáciu o doručených návrhoch na udelenie CENY ZSF za rok 2003 pre Dpt. Štefana Plšku, Jána Nyékiho a doc. Jozefa Tekeľa.

⑤ Informáciu o zámeroch KF Nitra usporiadať v roku 2005 Medzinárodnú výstavu SLOVENSKO-CYPRUS, v roku 2008 filatelistickú výstavu pod patronátom FIP a vykonanie jednej výstavy s výnimkou na jej ohlásenie 18 mesiacov pred jej konaním.

⑥ Obsah listu J. Klímu (jednateľa) a V. Schodelbauera (šéfredaktora) vydavateľstva MR vo veci návrhu na vydanie „Monografie České a Slovenské poštovny 1900 – 1958". Členovia Rady ZSF odporučili vykonať ďalšie rokovania v uvedenej veci – doc. Ľ. Floch a doc. J. Tekeľ.

⑦ Informáciu predsedu ZSF o obsahu telefonátu a listu p. Brendla, predsedu SČF vo veci činnosti slovenských znalcov v Komisii znalcov SČF.

⑧ Informáciu ZKF Bratislavy o organizačnom a finančnom zabezpečení XXI. Dní filatelie 23. 10. 2004 v Bratislave.

B) Schvaľuje

① Menovanie p. Evy Lechnerovej a Alexandra Urmínskeho za riadnych členov Komisie porotcov ZSF s účinnosťou od 1. októbra 2004 pre odbor „námetová filatelia".

② Smernice pre činnosť Strediska novinkovej služby (SNS) ZSF na rok 2005 v rozsahu a znení ako boli predložené.

③ Udelenie Zlatého ČO ZSF pre Mgr. Antona Pašteku z KF 52-32 Malacky na základe návrhu KF a ZKF.

④ Nomináciu doc. Ing. Jozefa Tekeľa za člena jury pre výstavu Washington 2006, ktorá sa uskutoční v dňoch 27. 5. – 3. 6. 2006.

⑤ Projekt Dňa slovenskej známky v roku 2004, ktorý sa bude konať dňa 18. 12. 2004 v Mirbachovom paláci v Bratislave.

⑥ Predsedov odborných komisií ZSF takto:
Ing. Miroslav Gerec – Komisia slovenských známok, celín a teritoriálnej filatelie;
Milan Móric – Komisia námetovej filatelie;
Mgr. Ján Mička – Komisia mládeže;
Doc. Ing. Jozef Tekeľ – Komisia porotcov;
Ing. Andrej Tekeľ – Komisia výstavná;
JUDr. Svätopluk Šablatúra – Komisia znalcov;
Ing. Mirko Bachratý – Komisia filatelistickej literatúry.

⑦ Záverečné správy organizačných výborov výstav o hospodárení a zúčtovaní výstav SLOVENSKO 2002 s prebytkom – zostatkom 2 200,40 Sk a NITRAFILA 2003 s vyrovnaným hospodárením.

⑧ Dodatočné zaradenie nákladov 17 076,– Sk do rozpočtu ZSF na rok 2004, vynaložených na registráciu LOGA ZSF a zákonnú ochrannú známku pre Monografiu Česko-Slovenských známok.

⑨ Príspevok členov ZSF na zabezpečenie Členskej prémie ZSF za rok 2003 ako podiel z nadobúdacích nákladov v čiastke 15,– Sk za člena.

⑩ Referát predsedu ZSF na tému „Rozvoj filatelie na Slovensku z pohľadu slovenských filatelistov" k prednesu na Dňoch slovenskej filatelie dňa 23. 10. 2004 v Bratislave, ako stanovisko ZSF.

⑪ Rada ZSF schvaľuje zloženie Komisie pre udeľovanie Ceny ZSF pre rok 2003: predseda Mgr. Ján Mička, členovia Ing. Ján Fratrič, Dušan Evinic, Ing. Vladimír Mrva, Ing. Jozef Vangel, PhD.

C) Ukladá

① Vydať pre p. Evu Lechnerovú a Alexandra Urmínskeho preukaz porotcu ZSF, pre menovaných vystaviť Dekrét o menovaní za riadneho člena Komisie porotcov ZSF pre odbor „námetová filatelia".
Zodp.: tajomník ZSF
Termín: 20. 10. 2004

② Výstavný poriadok a ostatné asociované zväzové predpisy preniesť cestou výborov ZKF na všetky kluby filatelistov v ich pôsobnosti. Zabezpečiť, aby organizačné výbory výstav rešpektovali platný Výstavný poriadok ZSF.
Zodp.: predsedovia ZKF
Termín: do konca roka 2004

③ Výstavnej komisii ZSF zostaviť aktuálnu databázu výstavných exponátov od roku 2000 s uvedením identifikačných údajov k evidovanému exponátu.
Zodp.: preds. výst. komisie
Termín: do konca roka 2004

④ Výstavnej komisii ZSF pripraviť plán a koncepciu výstav podľa jednotlivých typov výstav a ich časového postupu na obdobie 5-tich rokov.
Zodp.: preds. výst. komisie
Termín: 15. 12. 2004

⑤ Vydať menovacie dekréty všetkým predsedom odborných komisií ZSF v súlade s bodom B/6 tohoto uznesenia.
Zodp.: tajomník ZSF
Termín: 30. 10. 2004

⑥ Predsedom odborných komisií ZSF
a) zaslať na sekretariát ZSF do 30. 10. 2004 podklady a požiadavky pre zostavenie Plánu činnosti a Rozpočtu ZSF na rok 2005,
b) priebežne zabezpečovať príspevky odborných komisií ZSF do zväzového časopisu Spravodajca ZSF s odbornou, organizačnou a spoločenskou tématikou.

⑦ Predsedovi ZSF pokračovať ďalej v rokovaniach so Slovenskou poštou vo veci predaja známok Blahoželanie s nepotlačenými kupónmi.
Zodp.: predseda ZSF
Termín: priebežne

⑧ Oznámiť organizačnému výboru výstavy Washington 2006 nomináciu doc. Ing. Jozefa Tekeľa, PhD. za člena jury.
Zodp. tajomník ZSF
Termín: 30.10.2004

⑨ Ukladá predsedovi Komisie znalcov ZSF, aby pripravil na Radu ZSF v decembri 2004 návrh, aké stanovisko má zaujať Rada ZSF k zrušeniu účasti znalcov ZSF v Českej komisii znalcov.

D) Poveruje

① JUDr. Svätopluka Šablatúru a doc. Ing. Jozefa Tekeľa vykonaním prieskumu záujmu o doplnené vydanie špecializovaného Katalógu slovenských známok s jeho predpokladaným vydaním v roku 2005 vrátane spolupráce filatelistických obchodníkov i iných organizácií pri jeho vydaní.
Termín: 20. 12. 2004

E) Odporúča

① Predsedovi ZSF a predsedovi Publikačnej komisie ZSF pokračovať v pracovných rokovaniach vo veci zámeru vydať „Monografiu České a Slovenské poštovny 1900 – 1958" podľa návrhu predstaviteľov vydavateľstva Merkur Revue z Českej republiky.
Informáciu o postupe prípravy tohto zámeru predložiť na nasledujúcom zasadnutí Rady ZSF dňa 18. 12. 2004.
Termín: 18. 12. 2004

Uznesenie bolo na zasadnutí Rady ZSF schválené jednomyseľne.
Bratislava dňa 25. septembra 2004

Správa o činnosti odborných komisií ZSF za obdobie rokov 1999 – 2003

Odborné komisie ZSF majú za úlohu rozvíjať filateliu v jednotlivých oblastiach svojho pôsobenia. Podchytávajú zberateľov a záujemcov z radov ZSF pre štúdium a propagáciu určitej zberateľskej oblasti. Výsledky svojej práce prezentujú formou prednášok, besied ako aj publikačnou činnosťou. Najúčinnejšou formou propagácie je však tvorba a vystavovanie exponátov na rôznych druhoch výstav. Samozrejme nechýba v ich činnosti aj osobný a písomný styk s ostatnými zberateľmi daného zamerania.

V danom období pracovali pri ZSF nasledovné odborné komisie:
- komisia námetovej filatelie
- komisia slovenskej a československej poštovej známky
- komisia teritoriálnej filatelie
- komisia pre štúdium histórie filatelie na Slovensku
- komisia poštovej histórie a aerofilatelie

Jednotlivé odborné komisie v období rokov 1999 – 2003 vykázali nasledovnú činnosť:

Komisia námetovej filatelie

Komisii námetovej filatelie v danom období predsedal Milan Móric. Pracovala v sedemčlennom zložení a boli v nej zastúpené všetky regióny. Členovia komisie aktívne prispievali do odborných časopisov, nefilatelistických periodík, zborníkov, a svojimi exponátmi sa prezentovali na všetkých stupňoch výstav doma a v zahraničí (Trnava, Nitra, Žilina, Bratislava, Košice, Trenčín, Martin atď.). Veľmi aktívne sa podieľali pri navrhovaní a používaní príležitostných pečiatok k rôznym výročiam a pri rôznych príležitostiach. Aktívne spolupracovali so Spolkom stredoslovenských námetových filatelistov a so Spolkom Sv. Gabriela. Do tejto komisie patrila aj odborná skupina maximafilie.

Komisia slovenskej a československej známky

Od roku 2000 bol predsedom komisie Ing. Miroslav Gerec. Komisia sa najviac zamerala na publikačnú činnosť ako aj na spracovanie katalógu Slovenských známok a celín 2001. Úzko spolupracovala s Poštovým múzeom v Banskej Bystrici a nadviazala kontakt s Pofisom Bratislava. Bolo prednesených niekoľko prednášok pri rôznych príležitostiach dotýkajúcich sa danej problematiky komisie. V rámci Spravodajcu ZSF pravidelne zabezpečovala najnovšie informácie o slovenských poštových známkach.

Komisia teritoriálnej filatelie

Komisii v tomto období predsedal Jozef Korený. V komisii boli zastúpené všetky regióny Slovenska až po doplnení o zástupcu za Bratislavu. V tejto komisií zanikla sekcia zberateľov uhorských a maďarských známok, keď ani po viacerých pokusoch sa ju nepodarilo aktivizovať. Podobne útlm zaznamenala aj sekcia Slovenskej spoločnosti zberateľov známkových krajín. Aktivity členov komisie sa sústredili na publikačnú činnosť, prednášky pri rôznych príležitostiach ako aj pri organizovaní filatelistických výstav. Členovia komisie svoje exponáty vystavovali na rôznych súťažných i propagačných výstavách. Teritoriálne exponáty sa stali súčasťou každej výstavy. Je nutné ešte vyzdvihnúť organizátorskú a vystavovateľskú aktivitu predsedu komisie. Komisia priebežne informovala Radu ZSF o svojich zámeroch a aktivitách.

Komisia pre štúdium histórie slovenskej filatelie

Predsedom komisie bol JUDr. Otto Gáťa. Komisia sa stretávala hlavne v rámci rôznych filatelistických akcií a podujatí. Získala mnohé poznatky o histórii filatelie v jednotlivých mestách a regiónoch. Získané poznatky boli prednesené v rámci XVIII. Dní filatelie Slovenska v Žiline. Z pohľadu histórie filatelie na Slovensku vykonala záslužnú prácu.

Komisia poštovej histórie a aerofilatelie

V uplynulom období komisii predsedal Ing. Vladimír Mrva. Práca komisie sa sústredila na štúdium histórie územných celkov, poštových pečiatok, spôsoby prepravy poštových zásielok, ich druhmi ako aj poplatkami. Členovia komisie mali významné publikačné aktivity vo filatelistických i nefilatelistických publikáciach a časopisoch ako aj v rôznych zborníkoch. Svojimi exponátmi sa zúčastňovali domácich i zahraničných výs-

tav, kde dosiahli výborné ohodnotenia. V oblasti budovania nových exponátov však nastal čiastočne útlm, pravdepodobne z dôvodu značnej nedostupnosti zberateľského materiálu. Členovia komisie sa zapájali aktívne aj do organizátorskej činnosti pri organizovaní výstav. Veľký útlm nastal v oblasti aerofilatelie a to pravdepodobne z dôvodu slabej informovanosti dianí v tomto odbore. Od roku 2002 sa aktivita komisie čiastočne znížila.

Pre hodnotenie odborných komisií boli ako podklad použité správy jednotlivých komisií a Správa o činnosti odborných komisií prednesená Dušanom Evinicom na VII. Valnom zhromaždení ZSF v Bratislave. Na základe doporučenia VII. Valného zhromaždenia ZSF boli pre budúce obdobie odborné komisie vytvorené nasledovne:

- **komisia Slovenskej známky a celín, a teritoriálnej filatelie** (vznikla zlúčením komisie Slovenskej a Československej známky s komisiou teritoriálnej filatelie) – **predseda Ing. Miroslav Gerec,**
- komisia pre štúdium poštovej histórie, histórie slovenskej filatelie a aerofilatelie (vznikla zlúčením komisie poštovej histórie a aerofilatelie s komisiou histórie slovenskej filatelie) – **predseda Ing. Vladimír Mrva,**
- komisia námetovej filatelie – **predseda Milan Móric.**

Prácu jednotlivých odborných komisií je treba v nasledujúcom období hlavne orientovať na:

- zloženie komisií z členov ZSF,
- spracovanie plánu práce jednotlivých komisií,
- spracovanie finančných požiadaviek pre prácu komisií na rok 2005,
- zabezpečiť pravidelné odborné príspevky do Spravodajcu ZSF,
- pri filatelistických akciách zabezpečiť prednášky odborného zamerania ako aj vykonávať poradenstvo k tvorbe výstavných exponátov,
- spolupracovať s komisiou znalcov a expertov, komisiou porotcov, výstavnou komisiou a publikačnou komisiou.

Záverom mi dovoľte, aby som všetkým členom komisií, ktorí pracovali v minulom období, poďakoval za ich prácu, ktorú vykonali v prospech filatelie a menovite ďakujem p. Korenému, p. JUDr. Sobihardovi a p. JUDr. Gáťovi za ich dlhoročnú prácu v komisiach ZSF a prajem všetkým veľa zdravia a elánu v ich filatelistických a osobných aktivitách.

Ing. Jozef Vangel

Činnosť námetových konzultantov

Na schôdzi Komisie námetovej filatelie ZSF v roku 2000 sme schválili návrh na vytvorenie zboru námetových konzultantov pre 10 námetov a ďalej na jedenásty námet. Sú to tieto námety: dejiny, doprava, fauna – flóra, hudba, kozmos, maximafilia, mládežnícka filatelia, religiozna filatelia, šport, výtvarné umenie a medicína. Pokúšali sme sa získať konzultantov pre hasičstvo a tiež pre slovaciká. Doteraz sa nám to nepodarilo.

Vyzvali sme vybraných vystavovateľov týchto tém, aby pomáhali pri rozširovaní zberateľov a pri tvorbe zbierok i výstavných exponátov. Obrátili sme sa

na nich listom v ktorom sme navrhli niektoré formy pomoci:
- poradiť pri získavaní filatelistických materiálov k ich téme, prípadne aj pri ich oceňovaní,
- poradiť pri tvorbe alebo zlepšovaní exponátu,
- poradiť pri získavaní kontaktov s ďalšími zberateľmi témy,
- prípadne iná pomoc.

Pozrime sa, ako pracovali niektorí konzultanti, podľa informácií, ktoré sme dostali od nich ?

Námetový konzultant pre námet DEJINY Alexander Urminský pomáha 8. zberateľom, tvorcom exponátov a vystavovateľom. Je členom Komisie porotcov ZSF ako zväzový porotca. Dáva na uváženie, či by bolo vhodné založiť sekciu MINCE spoločne s Českou námetovou spoločnosťou.

Eva Lechnerová, konzultantka pre námet DOPRAVA, je v spojení s 2 tvorcami nových exponátov z nich jeden je aj ašpirant zboru rozhodcov.

Námet FAUNA – FLÓRA konzultuje Ľubomír Adamčiak. Eviduje 3 nové exponáty zo svojho okolia. Doteraz je 21 exponátov a vytvorilo ich 13 autorrov.

Námetový konzultant pre námet HUDBA je aktívny a úspešný vystavovateľ Ing. Ľuboš Weigner, CSc. Navrhol zberateľom založenie sekcie, ale dostal ohlas iba od jednej záujemkyne.

MVDr. Július Molnár, CSc. vytvoril odbornú skupinu MAXIMAFILIU, ktorá má 34 členov. Pomáha radami i materiálmi tvorcom exponátov. Ku 6 exponátom pribudli ďalšie 2 a štyria filatelisti ho požiadali o pomoc. Využíva široké kontakty so zahraničnými skupinami maximafilie.

Námet RELIGIÓZNA FILATELIA zbiera vyše 100 filatelistov. Doteraz 17 z nich má 29 exponátov. Podľa informácií konzultanta Mariana Žáka sa tvoria ďalšie 4 nové exponáty. Väčšina zberateľov a vystavovateľov sú členmi veľmi aktívneho Spoločenstva svätého Gabriela.

Námetoví filatelisti tém ŠPORT sú združení v Slovenskej spoločnosti olympijskej a športovej filatelie, ktorá má vyše 120 filatelistov. Exponátov s touto tematikou je 32 od 22 autorov a ďalší ich tvoria.

Veľmi aktívne pracuje konzultant pre VÝTVARNÉ UMENIE Ing. Ivan Lužák. Podarilo sa mu zistiť adresy 15 námetových vystavovateľov a tvorcov tohoto námetu. Napísal informáciu a výzvu do Zberateľa.

O námet MEDICÍNA nie je väčší záujem. Sú známe 4 exponáty. Konzultant MUDr. Peter Katina nedostal žiadne požiadavky od zberateľov a vystavovateľov.

Viacerí konzultanti informujú, že nie je záujem o vytvorenie námetových sekcií na Slovensku. Môžeme preto doporučiť, aby záujemcovia nadviazali kontakty so sekciami Českej námetovej spoločnosti.

Ďalší konzultanti majú menšiu aktivitu. Naša komisia rada privíta zberateľov a vystavovateľov iných námetov, ktorí by boli ochotní pomôcť ako konzultanti.

Námetová komisia si váži prácu konzultantov a ďakuje im. Je potešiteľné, že i v dnešnom svete ovládanom politikou a ekonomikou sa nájdu takí filatelisti, ktorí nezištne pomáhajú pri rozvoji námetového zberateľstva a vystavovateľstva.

Záujemca o nadviazanie spojenia s námetovým konzultantom pre svoj námet sa môže obrátiť na mňa (Dlhá 56, 949 01 NITRA) a poskytnem mu jeho adresu.

Ing. Ján Maniaček st.

Etický kódex UPU (SPÚ)

Rozhodnutie Svetového poštového kongresu v Pekingu týkajúce sa filatelie (Dodatok C)

Filatelistické pravidlá používané členskými krajinami SPÚ

Odporúčanie C 70/1999

Kongres sa odvoláva
- na článok 5 Dohovoru, ktorý stanovuje podmienky vydávania známok,
- na článok RE 306 Vykonávacieho poriadku a Dohovoru, ktoré upresňujú charakteristiky poštových známok,

uvedomuje si
- poslanie SPÚ a ciele, ktoré sleduje, ako sú stanovené v preambule a prvom článku Ústavy,

konštatuje
- že poštové známky a poštové produkty majú stanovenú hodnotu pri ich prvoradom použití ako výplatného,
- že môžu mať tiež komerčnú hodnotu, ak sú použité na filatelistické účely,

uznáva, že filatelistická hodnota poštových známok a poštových produktov závisí od:
- výhradného práva poštovej správy vydávať poštové známky, ako pripúšťa SPÚ,
- predpisov správ, príslušných Aktov Únie,
- aplikácie správneho postupu poštovými správami v ich službách,

berie do úvahy
- želanie, vyjadrené opakovane poštovými správami, mať k dispozícii pravidlá, ktoré by upravovali vydávanie a zabezpečenie poštových známok a filatelistických produktov,

odporúča
- poštovým správam členských krajín SPÚ rešpektovať postup stanovený vo Filatelistických pravidlách členských krajín, ktoré sú uvedené v prílohe, pri vydávaní a zabezpečovaní poštových známok a poštových produktov na filatelistické účely.

Filatelistické pravidlá používané členskými krajinami SPÚ

Príloha k Dodatku C

Filatelistické pravidlá používané členskými krajinami SPÚ obsahujú nasledovné odporúčania:

1. Poštové správy, ktoré vytvárajú filatelistické produkty musia dbať na to, aby použitie poštových známok a iných prostriedkov výplatného nezapríčinilo vytvorenie takých poštových produktov, ktoré by neboli v súlade s procedurálnym postupom v pošte.

Filatelistické produkty, zahrnuté v pravidlách sú:
- maximálne karty,
- obálky „prvého deň",
- predvádzacie balíčky a albumy,
- obálky s reliéfnymi alebo predtlačenými známkami,
- špeciálne príležitostné pečiatky a s nimi súvisiace predmety,
- známky s príplatkom, v súlade s ustanoveniami čl. RE 306 Vykonávacieho poriadku Dohovoru zo Soulu.

2. Poštové správy nesmú povoliť využitie prostriedkov na pečiatkovanie, ako sú pečate, pečiatky alebo iné oficiálne, informačné alebo prevádzkové značkovače, ktoré by neboli v súlade s procedurálnym postupom v pošte.

- 2.1. Poštové správy nesmú dovoliť používať tieto pečiatkovacie a značkovacie zariadenia inými osobami, ako sú ich vlastní zamestnanci.
- 2.2. Vo výnimočných prípadoch, za podmienky, že bude zabezpečená priama kontrola ich zamestnancami, môžu poštové správy povoliť použitie pečiatkovacích a značkovacích zariadení inými osobami, ako sú vlastní zamestnanci.
- 2.3. Ak sa poštové správy vzdajú časti ich prevádzkovej činnosti, hlavne pečiatkovania, zmluva musí stanoviť, že prostriedky pečiatkovania a značkovania budú používané výhradne na prevádzkové účely a spôsobom, ktorý bude v zhode so správnym poštovým postupom danej poštovej správy, ktorá sa musí presvedčiť, že toto pravidlo je rešpektované.

3. V prípade predaja produktov s filatelistickým účelom, vrátane poštových známok, sa musia poštové správy presvedčiť, že zaobchádzanie s poštovými známkami, ako aj s pečaťami, pečiatkami a inými pečiatkovacími zariadeniami je v súlade s ich procedurálnym postupom.
4. Pri každej emisii sa musia poštové správy presvedčiť o vydaní dostatočného množstva poštových známok pre potreby služieb, ako aj predpokladané filatelistické potreby. Pri použití príležitostných pečiatok sa musia poštové správy presvedčiť o dostatočnom množstve filatelistických produktov, aby uspokojili dopyt.
5. Pri výbere tém, loga, emblémov a iných grafických elementov poštových známok, ktoré poštové správy vydávajú, musia tieto rešpektovať vlastnícke práva.
6. Ak poštové správy nemôžu kontrolovať použitie poštových známok alebo predmetov na poštové alebo filatelistické účely po ich predaji, mali by aspoň:
   - 6.1. nepodporovať a nedať súhlas k podvodnému predaju poštových známok a produktov, ktoré zahŕňajú poštové známky, predstierajúc možnú vzácnosť týchto produktov,
   - 6.2. vyhýbať sa činnosti, ktorá by mohla byť považovaná za schvaľovanie alebo udeľovanie oficiálneho štatútu produktom obsahujúcim poštové známky, ktoré nemajú oficiálny pôvod,
   - 6.3. v prípade, že používajú sprostredkovateľa pri predaji svojich filatelistických produktov, požadovať od týchto sprostredkovateľov, aby postupovali v súlade s tými istými postupmi ako samotné poštové správy, pričom poštové správy nemôžu poveriť sprostredkovateľov v oblasti filatelie vykonávať a upravovať procedurálny postup, ani ich poveriť kontrolou procedurálneho postupu v oblasti filatelie,
   - 6.4. zakázať sprostredkovateľom predávať alebo postupovať poštové známky alebo produkty obsahujúce poštové známky za nižšiu sumu, ako je ich nominálna hodnota. Čo sa týka odmeňovania svojich sprostredkovateľov, mali by ho poštové správy pokiaľ je to možné uskutočňovať tak, aby sprostredkovatelia nemuseli predávať poštové známky alebo filatelistické produkty obsahujúce známky za vyššiu cenu, ako je ich nominálne hodnota. Poštové správy môžu brať do úvahy národné alebo lokálne odchýlky v oblasti cien predaja, ako aj iné dane, ktoré môžu byť uplatňované,
   - 6.5. plne zodpovedať za tlač a šírenie poštových známok a filatelistických produktov buď priamo, alebo sa pre-

svedčia, že ich sprostredkovateľ rešpektoval a splnil všetky zmluvné povinnosti, s cieľom predísť možným nedorozumeniam medzi partnermi,

7. Poštové správy nesmú vydávať poštové známky a filatelistické produkty, s cieľom zneužívať zákazníka.

Smernice pre činnosť Centra novinkovej

Zväz slovenských filatelistov v súlade so Stanovami ZSF čl. 1 bod 7 na VI. Valnom zhromaždení ZSF má vo svojom poslaní „zabezpečnie noviniek poštových cenín členom ZSF na základe zmluvného vzťahu s vydavateľom poštových cenín". V záujme splnenia tejto úlohy bolo v rámci Sekretariátu ZSF vytvorené Stredisko novinkovej služby ZSF (ďalej len SNS). Táto Smernica sa týka dodávania noviniek filatelistického materiálu cez SNS, ktoré zabezpečuje prevzatie objednaných noviniek z POFISu a ich následnú distribúciu odberateľom v rámci ZSF.

1. Účastníkmi novinkovej služby ZSF môžu byť:
- kluby filatelistov ZSF.
- filatelistické spoločnosti, ktoré vyvíjajú činnosť v rámci odborných komisií ZSF
- filatelistické spoločenstvá spolupracujúce so ZSF na základe písomnej dohody.

2. Podmienkou pre účasť v novinkovej službe ZSF pre členov ZSF je:
- záväzná celoročná objednávka na nasledujúci rok doručená na ZSF do 30. 11. bežného roka,
- zaplatenie členských príspevkov na členov ZSF na nasledujúci rok.

3. SNS na základe zhromaždených objednávok objednáva známky a ostatné produkty v POFISe. Záväznú celoročnú objednávku musí SNS doručiť POFISu do 15. 12. príslušného roku.
4. V súlade s emisným plánom pre nasledujúci rok a celoročnou objednávkou POFISu je vypracovaná celoročná objednávka aj pre odberateľov SNS a je prílohou tejto Smernice.
5. V prípade, že vydavateľ Slovenská pošta, a. s. vydá ďalšie filatelistické produkty nad rámec emisného plánu, SNS oznámi túto skutočnosť svojim odberateľom a umožní im doobjednanie týchto produktov v zmysle podmienok stanovených POFISom.
6. Takto záväzne celoročne objednané, resp. na základe mimoriadnej ponuky doobjednané produkty dodáva SNS podľa platných cien POFISu so zľavou 4 % z hodnoty odobraných produktov. Zľava je príspevkom ZSF na činnosť klubov filatelistov a úhradu poštovného pri dodávkach noviniek. Spôsob jej využitia v klube filatelistov je výhradne v právomoci výboru KF.
7. SNS preberá novinky z POFISu v termínoch určených emisným plánom a dáva dve možnosti odberu:
- odoslanie na dobierku formou poistených listov,
- osobný odber SNS,
- doobjednanie počtu noviniek pre nových členov, prípadné zvýšenie odberu sa realizuje v zmysle zmluvy so Sloven-

skou poštou, a. s. v termínoch marec a jún so zľavou 4 % rabat

8. Odosielanie odberateľom sa realizuje v termínoch takto:
- okamžite po dodaní POFISom,
- v takom časovom intervale, aby zľava pokryla náklady na odoslanie (poštovné + balné).

9. Pri zasielaní noviniek sa odberateľom noviniek účtuje poštovné za predchádzajúcu zásielku. Balné predstavuje cenu obálky na poistený list za predchádzajúcu zásielku.
10. Osobný odber noviniek v SNS sa riadi obdobnými zásadami. Osobný odber umožňuje len tým odberateľom, ktorý si prevezme novinky do 7 dní odo dňa vydania. V opačnom prípade SNS odošle tieto novinky ako poistený list na dobierku.
11. V odôvodnených prípadoch (dovolenka, pobyt mimo bydliska a pod.) je možné dopredu si dohodnúť náhradný termín zaslania, resp. osobného odberu noviniek a predĺženie lehoty na prevzatie noviniek.
12. Za každého nového člena, ktorý chce odoberať novinky, treba zložiť zálohu 100,– Sk. Zálohu zloží novinkár KF buď osobne, alebo sa zašle poštovým peňažným poukazom typu U na účet ZSF VÚB Bratislava-mesto, variabilný symbol: uviesť číslo dodacieho listu.
    Pri zániku členstva bude príslušná záloha na základe žiadosti KF vrátená.
13. Kontaktná adresa:

    Zväz slovenských filatelistov
    Centrum novinkovej služby
    Radlinského 9
    812 11 Bratislava

telefón na SNS ZSF: 02/5244 2345
telefón na Sekretariát ZSF: 02/5244 4736,
fax: 02/5244 4737

Pre osobný odber je SNS ZSF v miestnosti č. 115 na prízemí novej budovy FCHPT STU na Radlinského 9, prípadne na Sekretariáte ZSF v miestnosti č. 110 alebo 111.

■ INZERCIA

- Indonézsky zberateľ chce vymieňať Slovenské známky, Tlačové listy, Hárčeky, Známkové zošitky. Výmenu na báze 1:1, minimum 15 kusov. Korešpondencia len doporučene. Adresa: Hery Mulya Negara, Jl.Pakis Blok P.No.23,Bandarlampung 35158, INDONESIA.

- Rumunský zberateľ hľadá partnera na výmenu čistých známok. Alexandrescu Mircea, Str. Branciog 1, Bl.40, Ap.75, PLOIESTI-cod 100256, Jud. PRAHOVA-ROMANIA

Výstavný poriadok Zväzu slovenských filatelistov

II. časť

24.2.1 Na výstavy III. stupňa nemôžu byť do súťaže prijaté exponáty, ktoré
a) na predchádzajúcich výstavách III. stupňa získali už tri zlaté medaily.
b) na predchádzajúcich výstavách II. stupňa získali už dve zlaté medaily,
c) na predchádzajúcej výstave I. stupňa získali pozlátenú medailu.

24.2.2 Na výstavy II. stupňa nemôžu byť do súťaže prijaté exponáty, ktoré
a) na predchádzajúcich výstavách II. stupňa získali tri zlaté medaily,
b) na predchádzajúcich výstavách I. stupňa získali jednu zlatú medailu,
c) na jednej z predchádzajúcich medzinárodných výstav získali pozlátenú medailu.

24.2.3 Na výstavy I. stupňa nemôžu byť do súťaže prijaté exponáty, ktoré
a) na predchádzajúcich výstavách I. stupňa získali Veľkú cenu výstavy alebo dve veľké zlaté medaily, s výnimkou Majstrovskej triedy ZSF pod patronátom (s podporou) FIP (FEPA),
b) na predchádzajúcich medzinárodných výstavách získali dve zlaté medaily.

24.3 Zápočty lehôt a priznania kvalifikácie

24.3.1 Pre súťažný exponát možno uznať iba tie lehoty a dosiahnuté kvalifikačné požiadavky, ktoré boli dosiahnuté na výstavách poriadaných ZSF a výstavách poriadaných v súlade s GREX FIP a FEPA.

24.3.2 Z výstav, organizovaných na základe bilaterálnych a multilaterálnych dohôd ZSF mimo územia SR, sa uznávajú súťažným exponátom lehoty a dosiahnuté kvalifikačné výsledky, pokiaľ je zrejmá kategorizácia výstavy.

24.3.3 Pre súťažný exponát možno uznať iba tie hodnotenia, ktoré boli preukázateľne dosiahnuté k dátumu uzávierky prihlášok na výstavu.

24.3.4 OV výstavy alebo výstavná porota sú oprávnení overiť kvalifikačné predpoklady exponátu podľa Záznamu o účasti exponátu na výstavách. V prípade, ak tieto nie sú v súlade s údajmi na prihláške, môže exponát vyradiť zo súťaže.

24.3.5 V odôvodnených prípadoch, ak vystavovateľ nemal možnosť v priebehu dvoch kalendárnych rokov vystaviť exponát na kvalifikačnej výstave z dôvodu jej neusporiadnia, môže požiadať Komisiu porotcov o komisionálne posúdenie exponátu s cieľom získať oprávnenie na vystavenie exponátu na výstave I. stupňa. KP ZSF v takomto prípade ustanoví najmenej trojčlennú komisiu zloženú zo zväzových porotcov, ktorá posúdi, či exponát spĺňa svojou úrovňou kvalifikačné požiadavky. V prípade kladného posudku KP vypracuje protokol o komisionálnom hodnotení exponátu s uvedením jeho bodového hodnotenia podľa kritérií uvedených v čl. 32 tohoto VP. Protokol podpisuje predseda KP ZSF a predseda ZSF.

Článok 25: **Práva a povinnosti vystavovateľov**

25.1 Vystavovateľ má právo:

a) zúčastniť sa súťažnej výstavy, ak prihlásený exponát spĺňa predpísanú kvalifikáciu a podmienky, stanovené výstavnými propozíciami a nevzťahujú sa naň kvalifikačné obmedzenia a je prijatý organizačným výborom výstavy,
b) v odôvodnených prípadoch požiadať OV výstavy, aby mohol byť osobne prítomný pri inštalácii a demontáži svojho exponátu, vystavovateľ je pritom povinný rešpektovať pokyny organizátora výstavy,
c) na spoľahlivú úschovu a ochranu exponátu po celú dobu výstavy,
d) na bezplatný vstup do priestorov výstavy po celú dobu výstavy,
e) na bezplatný výtlačok výstavného katalógu a výsledkov hodnotenia (palmáre),
f) na výstavné odmeny udelené výstavnou porotou a OV výstavy,
g) na evidenciu získaného hodnotenia vrátane dosiahnutého počtu bodov v „Zázname o účasti exponátu na výstavách",
h) uplatniť nároky na náhradu vzniknutej škody voči organizačnému výboru ihneď po zistení škody pri osobnom prevzatí exponátu alebo písomne do 10 dní po vrátení exponátu zaslaného poštou,
i) na hodnotiaci list exponátu.

25.2 Vystavovateľ má povinnosť:

a) bezvýhradne rešpektovať ustanovenia tohoto Výstavného poriadku, výstavných propozícií a zásad pre hodnotenie súťažných exponátov (pri medzinárodných súťažiach tiež GREV a SREV),
b) vyplniť správne, pravdivo a úplne údaje, vyžiadané v prihláške exponátu na výstavu,
c) dodať exponát v spoľahlivých ochranných obaloch a na listoch formátovo prispôsobených stanovenému rozmeru výstavnej plochy (1 m^2),
d) odovzdať „Záznam o účasti exponátu na výstavách" OV výstavy spoločne s exponátom,
e) všetky listy exponátu označiť na zadnej strane svojim menom a poradovým číslom,
f) pripojiť kópie znaleckého atestu príslušného skúšobného znalca na rub albového listu, kde to vyžaduje vystavovaný vzácny materiál,
g) hradiť poistenie exponátu v priebehu prepravy na výstavu,
h) uhradiť OV výstavy poplatok za prenájom výstavnej plochy (pokiaľ sa vyberá) pred inštaláciou exponátu.

Článok 26: **Výstavné triedy**

26.1 Na všetkých výstavách sa môžu zriadiť tieto triedy:

A) nesúťažné triedy:
   a) oficiálna trieda (čestný dvor),
   b) čestná trieda,
   c) ostatné nesúťažné triedy.

B) súťažné triedy:
   a) trieda tradičnej filatelie (TR),
   b) trieda poštovej histórie (PH),
   c) trieda poštových celín (PS),
   d) trieda aerofilatelie (AE),
   e) trieda astrofilatelie (AS),
   f) trieda tematickej filatelie (TH),
   g) trieda fiskálnej filatelie,
   h) trieda maximafilie (MX),
   i) trieda mládeže (YU),

j) trieda filatelistickej literatúry (LIT),
k) trieda jednorámových exponátov (OF),
l) otvorená trieda (OC).
Delenie jednotlivých tried na oddelenia je prípustné (napr. 1.A – Československo a Slovenská republika, 1.B – ostatné krajiny sveta).

26.2 Na výstave I. stupňa je možné zriadiť Majstrovskú triedu ZSF. Do Majstrovskej triedy ZSF je možné prijať exponát, ktorý na predchádzajúcich výstavách I. stupňa získal minimálne dve veľké zlaté medaily. Každý z vystavených exponátov súťaží v tejto triede o Veľkú cenu výstavy, pričom táto cena môže byť jednému exponátu udelená iba raz.

26.3 Jednotlivé nesúťažné a súťažné triedy sa zriaďujú podľa druhu, kategórie výstavy a podľa exponátov, ktoré sa majú vystaviť.

26.4 Na mládežníckych výstavách sa spravidla zriaďujú len dve triedy: nesúťažná a súťažná.

Článok 27: **Nesúťažné triedy**

27.1 Oficiálna trieda (čestný dvor):
a) je vyhradená pre exponáty poštových správ, tlačiarni cenín, poštových múzeí, výtvarníkov a rytcov, ktoré sa zaoberajú známkovou tvorbou,
b) zriaďuje sa spravidla na medzinárodných a výstavách I. stupňa.

27.2 Čestná trieda:
a) je vyhradená exponátom, ktoré v ostatných piatich rokoch získali na medzinárodných výstavách najmenej dve veľké zlaté medaily, alebo exponátom mimoriadneho významu alebo záujmu,
b) zriaďuje sa len na medzinárodných výstavách pod patronátom FIP a na všeobecných výstavách I. stupňa, ak sú k dispozícii slovenské alebo zahraničné exponáty s takýmto ocenením.

27.3 Ostatné nesúťažné triedy:
a) sú vyhradené exponátom členov výstavnej poroty a exponátom, ktorých vystavovatelia nemôžu alebo nechcú, aby boli vystavené v súťažných triedach (napr. členovia OV výstavy, vyžiadané exponáty k významným spoločenským udalostiam a pod.),
b) možno ich zriaďovať na výstavách všetkých kategórií, nemajú presahovať 20 % všetkých vystavených exponátov,
c) exponáty vystavené v týchto triedach dostávajú diplomy a môžu im byť udelené vecné ceny,
d) do nesúťažnej triedy nie je možné zaradiť exponát, ktorý bol výstavnou porotou vylúčený z hodnotenia, alebo inak nespĺňal podmienky pre zaradenie do súťažných tried.

Článok 28: **Súťažné triedy**

28.1 Trieda tradičnej filatelie
a) národná trieda
je vyhradená teritoriálne spracovaným exponátom slovenských a československých známok a ostatných s nimi súvisiacich materiálov (celín, celistvostí a ostatných predmetov filatelistického záujmu),
b) teritoriálna trieda
je vyhradená teritoriálne spracovaným exponátom známok a ostatných s nimi súvisiacich materiálov (celín, celistvostí a ostatných pred-

metov filatelistického záujmu) všetkých ostatných štátov.

28.2 Trieda poštovej histórie
je vyhradená pre exponáty poštovej histórie všetkých štátov.

28.3 Trieda poštových celín
je vyhradené pre exponáty poštových celín všetkých štátov.

28.4 Trieda aerofilatelie
je vyhradená pre aerofilatelistické exponáty všetkých štátov.

28.5 Trieda astrofilatelie
je vyhradená pre astrofilatelistické exponáty všetkých štátov.

28.6 Trieda tematickej filatelie
je vyhradená pre tematické exponáty.

28.7 Trieda fiskálnej filatelie
je vyhradená pre exponáty zaoberajúce sa výhradne fiskálnymi ceninami.

28.8 Trieda maximafilie
je vyhradená pre exponáty maximafilie.

28.9 Trieda mládeže
je vyhradená mládežníckym exponátom. Rozdeľuje sa podľa vekových skupín vystavovateľov (čl. 21.5 tohoto VP ZSF).

28.10 Trieda filatelistickej literatúry
je vyhradená exponátom filatelistickej literatúry a filatelistickej popularizačnej publicistiky v tlačenej alebo v elektronickej forme, ak boli tieto práce vydané v predchádzajúcich piatich kalendárnych rokoch.

28.11 Trieda jednorámových a malorozsahových exponátov
je vyhradená pre jednorámové exponáty a malorozsahové exponáty.

28.12 Otvorená trieda
je vyhradená exponátom vytvoreným podľa kritérií platných pre otvorenú triedu.

Časť IV: Hodnotenie súťažných exponátov

Článok 29: **Výstavné odmeny**

29.1 Na filatelistických výstavách sa v súťažných triedach udeľuje:
a) veľká čestná cena,
b) cena výstavy,
c) medaila
veľká zlatá medaila,
zlatá medaila,
veľká pozlátená medaila,
pozlátená medaila,
veľká strieborná medaila,
strieborná medaila,
postriebrená medaila,
bronzová medaila,
d) vecná cena,
e) blahoželanie výstavnej poroty.

29.2 V nesúťažných triedach sa udeľuje:
a) oficiálna cena výstavy,
b) výstavná plaketa (jednotná),
c) vecná cena,
d) blahoželanie výstavnej poroty.

29.3 Všetky výstavné odmeny okrem vecných cien sú spravidla označené vlastným menom výstavy.

29.4 Súčasťou každej uvedenej ceny výstavy (medaily) je diplom podpísaný predsedom výstavnej poroty, predsedom prezídia alebo predsedom OV výstavy. Blahoželanie výstavnej poroty podpisuje len predseda výstavnej poroty. Diplom musí obsahovať údaj o stupni výstavy.

29.5 Je v právomoci OV výstavy, či odovzdá vystavovateľom na výstavách III. a II. stupňa diplom na medailu, alebo pamätné medaily. Rozmer medaily ani materiál nie sú predpísané, drahý kov sa nepožaduje.

29.6 Na výstavách I. stupňa sa udeľujú

medaily. Ich rozmer ani obsah vzácneho kovu nie je predpísaný.

Článok 30: **Podmienky pre udeľovanie výstavných cien**

30.1 Veľká cena (Grand Prix)
sa udeľuje najlepšiemu exponátu výstavy, ktorého filatelistická hodnota podstatne presahuje podmienky udeľovania najvyššieho stupňa medaily na výstave. Udeľuje sa na medzinárodných a všeobecných výstavách I. stupňa.

30.2 Cena výstavy
sa udeľuje najlepšiemu exponátu výstavy, ktorého filatelistická hodnota presahuje podmienky pre udeľovanie najvyššieho stupňa medaily na výstave. Udeľuje sa na všetkých druhoch výstav.

30.3 Oficiálna cena výstavy
sa udeľuje najlepšiemu exponátu v oficiálnej triede výstavy. Môže sa udeľovať na medzinárodných a výstavách I. stupňa.

30.4 Veľké zlaté medaily
sa udeľujú na medzinárodných a všeobecných výstavách I. stupňa.

30.5 Ďalšie medaily (od zlatej po bronzovú), blahoželanie výstavnej poroty, výstavné plakety a vecné ceny sa môžu udeľovať na súťažných výstavách všetkých kategórií.

30.6 Exponátom, ktoré nespĺňajú minimálne požiadavky na udelenie výstavnej medaily, OV výstavy vydá potvrdenie o účasti.

30.7 O udelení výstavných odmien v súťažných triedach a veľkej čestnej ceny rozhoduje výlučne výstavná porota, v ostatných nesúťažných triedach prezídium, alebo OV výstavy na odporúčanie výstavnej poroty.

30.8 K medaile alebo diplomu na medailu môže podľa rozhodnutia výstavná porota udeliť aj vecnú cenu. Vecnú cenu možno udeliť exponátu, ktorý bol hodnotený minimálne veľkou striebornou medailou (v triede mládeže striebornou medailou).

30.9 Vecné ceny darované výstave nemožno predurčovať konkrétnym exponátom. Výstavná porota však môže rešpektovať v rámci možností želanie darcu, len ak ide o ceny darované oficiálnymi inštitúciami, alebo ich predstaviteľmi.

Článok 31: **Výstavná porota**

31.1 Výstavná porota zodpovedá za komplexné hodnotenie exponátov v súťažných triedach a odporúča OV výstavy odmenenie exponátov v nesúťažných triedach. Jej činnosť sa riadi Generálnym poriadkom a odborovými poriadkami jednotlivých tried pre budovanie a hodnotenie výstavných exponátov a k nim vydanými smernicami.

31.2 Predsedu a tajomníka výstavnej poroty menuje na návrh predsedu Komisie výstavných porotcov ZSF Rada ZSF. Ostatných členov a pozorovateľov menuje, keď je známy približný počet exponátov v jednotlivých triedach, na odporúčanie predsedu výstavnej poroty. Zloženie výstavnej poroty oznámi tajomník ZSF písomne organizátorom výstavy minimálne tri mesiace pred konaním výstavy.

31.3 Za členov výstavnej poroty môžu byť menovaní iba výstavní porotcovia zapísaní v zväzovom zozname výstavných porotcov ZSF, vlastniaci oprávnenie na hodnotenie exponátov príslušnej výstavnej triedy.

31.4 Členovia výstavnej poroty výstavy

s medzinárodnou účasťou sú menovaní podľa uzavretých dohôd s príslušnými národnými zväzmi filatelistov. Predsedu výstavnej poroty menuje Rada ZSF.

31.5 Rada ZSF má právo menovať pre každú výstavu konzultanta výstavnej poroty z radov skúsených zväzových výstavných porotcov. Pri práci v tomto zaradení majú poradný hlas.

31.6 Počet pozorovateľov nemá presiahnuť 30 % z celkového počtu členov výstavnej poroty.

31.7 Tajomník ZSF na základe rozhodnutia Rady ZSF o menovaní členov výstavnej poroty vystaví a odošle všetkým členom výstavnej poroty menovacie dekréty minimálne dva mesiace pred konaním výstavy.

31.8 Členovia výstavnej poroty sa považujú za súčasť oficiálnej delegácie ZSF na výstave.

31.9 Členovia výstavnej poroty, alebo jej poverení členovia sú povinní zúčastniť sa besedy s vystavovateľmi, ak ju usporiadateľ organizuje. Beseda s vystavovateľmi sa môže uskutočniť až po zverejnení výsledkov hodnotenia. Pokiaľ beseda nenasleduje bezprostredne po ukončení práce výstavnej poroty, cestovné náklady zúčastneným členom výstavnej poroty hradí OV výstavy.

31.10 Členovia výstavnej poroty vrátane pozorovateľov majú nárok na odmenu za vykonanú prácu podľa príslušnej smernice ZSF a náhradu cestovných výdavkov a diét podľa všeobecne záväzných predpisov. Tieto náklady sa hradia z prostriedkov výstavy. Výplata náležitostí členom výstavnej poroty musí byť vykonaná pri odovzdaní protokolu o hodnotení exponátov predsedovi OV výstavy.

31.11 Výstavná porota je povinná každému hodnotenému exponátu vystaviť hodnotiaci list s uvedením bodového hodnotenia podľa jednotlivých kritérií.

31.12 OV výstavy je na výzvu predsedu alebo tajomníka výstavnej poroty povinný v predstihu aspoň dva týždne pred konaním výstavy predložiť prihlášky exponátov na predbežnú kontrolu. Vedúci filatelistického odboru výstavy je k dispozícii výstavnej porote po dobu jej činnosti podľa pokynov jej predsedu.

Článok 32: **Zásady hodnotenia exponátov**

32.1 Práca výstavnej poroty zásadne prebieha iba medzi jej členmi, bez prítomnosti akýchkoľvek iných osôb. Rokovania výstavnej poroty a prerokovanie ohodnotenia exponátov je neverejné.

32.2 Pri hodnotení exponátov sa výstavná porota riadi nasledujúcimi kritériami (podľa GREV a SREV) (tabuľka na strane 20).

32.3 Pri hodnotení exponátov mladých filatelistov sa výstavná porota riadi nasledujúcimi kritériami:

32.3.1 Pri exponátoch tradičnej filatelie, poštovej histórie, poštových celín, aerofilatelie, astrofilatelie, fiskálnej filatelie a maximafilie:

Kritérium	Veková skupina		
	A	B	C
Spracovanie	29	33	35
Znalosti	26	32	35
Materiál	20	20	20
Úprava	25	15	10
Spolu	**100**	**100**	**100**

32.3.2. Pri exponátoch tematickej filatelie:

Kritérium	Veková skupina		
	A	B	C
Plán	19	23	25
Rozvinutie témy	19	23	25
Znalosti	17	19	20
Materiál	20	20	20
Úprava	25	15	10
Spolu	**100**	**100**	**100**

32.4 Pri posudzovaní sa hodnotia iba materiály vystavené v exponáte.

32.5 Pre priznanie medaily alebo diplomu na medailu platí vo všetkých výstavných triedach minimálny počet bodov:

Medaila	Kategória výstavy		
	III. st.	II. st.	I. st. a medzinár.
Veľká zlatá	–	–	95
Zlatá	80	85	90
Veľká pozl.	75	80	85
Pozlátená	70	75	80
Veľká strieb.	65	70	75
Strieborná	60	65	70
Postriebr.	50	55	60
Bronzová	40	45	50
Diplom (potvrdenie o účasti)	do 39	do 44	do 49

32.6 Blahoželanie výstavnej poroty sa udeľuje exponátom s vysokým stupňom študijného spracovania, alebo exponátom s veľkým množstvom vzácneho a ojedinelého filatelistického ma-

Tabuľka

Výstavná trieda	Hodnotiace kritéria	Max. poč. bodov	Spolu
Tradičná, Poštovej histórie, Celín, Aerofilatelie, Astrofilatelie, Maximafilia, Fiskálnej fil.	Spracovanie a filatelistický význam	30	100
	Filatelistické a odborné znalosti, osobné štúdium a výskum	35	
	Stav a vzácnosť materiálu	30	
	Prezentácia	5	
Tematická	Spracovanie	35	100
	Filatelistické znalosti	30	
	Stav a vzácnosť materiálu	30	
	Prezentácia	5	
Filatelistickej literatúry	Spacovanie obsahu	40	100
	Originalita	40	
	Technické vyhotovenie	15	
	Prezentácia	5	

teriálu. Jednému exponátu sa udeľuje len raz.

32.7 Výstavná porota je oprávnená preradiť exponát do inej výstavnej triedy, pokiaľ bol nesprávne zaradený. Rozhodnutie o preradení exponátu sa zaznamená v protokole výstavnej poroty.

32.8 Každý exponát musia hodnotiť minimálne dvaja členovia výstavnej poroty, z ktorých jeden môže byť pozorovateľ.

32.9 Pri pochybnostiach o pravosti alebo kvalite vystaveného materiálu má predseda výstavnej poroty právo nechať otvoriť výstavný rám za účelom preskúmania sporného materiálu.

32.10 Výstavná porota rozhoduje spoločne. O otázkach, pri ktorých nedospela k jednomyseľnému názoru, hlasuje. Pri rovnosti hlasov je rozhodujúci hlas predsedu. Výsledok hlasovania je záväzný pre všetkých členov výstavnej poroty.

32.11 Výstavná porota je vo svojom rozhodnutí nezávislá, jej rozhodnutie je konečné, nepopierateľné a nie je možné sa proti nemu odvolať.

32.12 Vystavovateľ, ktorému bolo znížené hodnotenie exponátu výstavnou porotou z dôvodu, že obsahuje falzifikáty alebo dodatočne upravované materiály, ktoré neboli náležite označené, bude bezodkladne upozornený prostredníctvom národného komisára. Táto informácia bude taktiež postúpená Komisii FIP pre boj proti falzifikátom. Na výstavách III., II. a I. stupňa výstavná porota vyznačí upozornenie na výskyt falzifikátov v hodnotiacom liste exponátu a túto skutočnosť zaznamená aj v protokole výstavnej poroty.

32.13 Pri hodnotení jednorámových exponátov a malorozsahových exponátov sa používajú tieto hodnotiace kritériá:

32.13.1 Exponáty tradičných tried:

Spracovanie a význam 30 bodov
Filatelistické znalosti,
Vlastné štúdium a výskum 35 bodov
Stav a vzácnosť materiálu 30 bodov
Prezentácia 5 bodov
Spolu: 100 bodov

32.13.2 Námetové exponáty:

Spracovanie a rozvoj témy35 bodov
– titul a plán
– rozvoj témy
– tvorivosť a inovácia
Znalosti, osobné štúdium a výskum 30 bodov
– filatelistické a tematické znalosti, výskum
Stav a vzácnosť materiálu30 bodov
Prezentácia 5 bodov
Spolu: 100 bodov

Exponáty budú hodnotené pridelením bodov pre každé z vyššie uvedených kritérií. Body budú uvedené v bodovej tabuľke.

32.14 Ocenenia v triede jednorámových a malorozsahových exponátov podľa pridelených bodov sú nasledovné:

Výstava	III. stupňa	II. stupňa	I.stupňa
Zlatá med.	80 – 90	85 – 95	90 – 100
Strieb. med.	60 – 79	65 – 84	70 – 89
Bronz. med.	40 – 54	45 – 49	50 – 69

32.15 V otvorenej triede členovia osobitnej minimálne trojčlennej poroty ustanovenej OV výstavy hodnotia exponáty podľa nasledovných kritérií:

Titul, idea a tvorivosť	20 bodov
Spracovanie	40 bodov
z toho: plán a rozvoj	20 bodov
výskum a znalosti témy	20 bodov
Materiál	25 bodov
Z toho:	
stav a vzácnosť	15 bodov
rozumné využitie a rôznorodosť	
nefilat. materiálu	10 bodov
Prezentácia	5 bodov
Spolu:	**100 bodov**

32.16. Porota pre hodnotenie exponátov otvorenej triedy udelí exponátu hodnotenie podľa dosiahnutého počtu bodov:

Stupeň výstavy

	III.	II.	I.
Zlatá	90 – 100	90 – 100	90 – 100
Pozlátená	75 – 89	80 – 89	80 – 89
Strieborná	70 – 79	70 – 79	70 – 79
Postriebrená	56 – 69	60 – 69	–
Bronzová	45 – 55	50 – 59	60 – 69

Článok 33: **Práva a povinnosti členov výstavnej poroty**

33.1 Povinnosti predsedu výstavnej poroty:

a) písomne predložiť Rade ZSF návrh na zloženie výstavnej poroty v súlade s charakterom a rozsahom výstavy v termíne 6 mesiacov pred konaním výstavy,
b) včas písomne informovať členov výstavnej poroty o harmonograme práce výstavnej poroty,
c) organizovať a riadiť prácu výstavnej poroty tak, aby hodnotenie exponátov prebehlo včas a v súlade s ustanoveniami Výstavného poriadku ZSF,
d) spolu s tajomníkom výstavnej poroty dbať na správne a včasné vypracovanie dokumentov výstavnej poroty,
e) komunikovať s OV výstavy pri zabezpečení nárokov výstavnej poroty a jej členov,
f) potvrdiť účasť členov a pozorovateľov výstavnej poroty do Preukazu porotcu,
g) zvolávať zasadnutia výstavnej poroty,
h) v prípade nejednotného názoru na hodnotenie exponátu vykonať hlasovanie.

33.2 Povinnosti tajomníka výstavnej poroty:

a) zabezpečiť podklady pre prácu výstavnej poroty (tlačivá, diskety, dokumenty ZSF potrebné pre prácu výstavnej poroty a pod.),
b) riadiť administratívne práce výstavnej poroty,
c) byť k dispozícii predsedovi výstavnej poroty počas celej doby práce výstavnej poroty,
d) plniť pokyny predsedu výstavnej poroty.

33.3 Člen výstavnej poroty má právo:

a) na úhradu cestovných nákladov v zmysle platného zákona o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, na úhradu stravného a nákladov za ubytovanie (nocľah),
b) na odmenu výstavného porotcu podľa platnej vnútrozväzovej smernice,
c) obdržať minimálne dva týždne pred otvorením výstavy kópie úvodných listov a plánov exponátov,
d) na jeden pracovný exemplár výstavného katalógu (bez príloh) a jeden exemplár toho istého katalógu vrátane príloh, ktoré sú jeho integrálnou súčasťou,
e) podať návrh na preradenie exponátu do inej súťažnej triedy,
f) navrhovať a obhajovať hodnotenie jednotlivých exponátov,
g) predkladať návrhy na zlepšenie činnosti výstavnej poroty,
h) navrhovať vecné ceny a blahoželania výstavnej poroty,
i) navrhnúť preskúšanie pravosti vystaveného materiálu,
j) radiť sa s konzultantmi výstavnej poroty.

33.4 Člen výstavnej poroty má povinnosť:

a) rešpektovať práva OV výstavy a vystavovateľov, určené týmto Výstavným poriadkom,
b) zodpovedne sa pripraviť na hodnotenie exponátov,
c) podieľať sa na práci výstavnej poroty po celú dobu jej činnosti, zúčastniť sa na zasadnutiach výstavnej poroty a hlasovania,
d) exponáty hodnotiť nezaujato a objektívne podľa Odborových poriadkov jednotlivých tried pre budovanie a hodnotenie výstavných exponátov, k nim vydaným smerniciam a podľa svojich najlepších znalostí a skúseností,
e) zachovať mlčanlivosť o hodnotení exponátov do zverejnenia a o priebehu hlasovania,
f) zúčastniť sa pohovoru členov výstavnej poroty s vystavovateľmi,
g) vykonáva práce podľa pokynov predsedu výstavnej poroty pri spracovaní písomnej dokumentácie výstavnej poroty.

Článok 34: **Sankcie**

34.1 Rada ZSF môže odobrať vystavovateľovi právo vystaviť exponát po dobu troch rokov, pokiaľ sa dopustí hrubého porušenia tohoto Výstavného poriadku, zneužije program výstavy na komerčné účely alebo sa chová hrubo a neúctivo k členom OV výstavy, zástupcom usporiadateľa alebo k členom výstavnej poroty.

34.2 Člen výstavnej poroty môže byť sankcionovaný za hrubé porušenie tohoto Výstavného poriadku ZSF. Výšku sankcie určí Rada ZSF na návrh predsedu výstavnej poroty.

34.3 Proti rozhodnutiu Rady ZSF o uložení sankcie má vystavovateľ alebo člen výstavnej poroty právo podať písomné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Radu ZSF. Odvolanie sa podáva predsedovi ZSF, ktorý o ňom rozhodne.

34.4 Rozhodnutie predsedu ZSF v odvolacom konaní je konečné a nie je možné sa proti nemu ďalej odvolať.

34.5 Predseda výstavnej poroty má právo znížiť alebo odňať členovi výstavnej poroty odmenu, ak závažným spôsobom neplnil svoje povinnosti.

Článok 35: **Dokumentácia výstavy**

35.1 Pre archívne účely do územne príslušného archívu zabezpečí OV výstavy zaslanie:

a) výstavný katalóg alebo bulletin výstavy 2 ks
b) pozvánky, plagáty a pod. 2 ks

35.2 Pre dokumentačné účely do regionálnej knižnice alebo múzea zabezpečí OV výstavy zaslanie:

a) výstavný katalóg, bulletin 1 ks
b) plagát a pozvánku 1 ks

35.3 Pre dokumentačné a archívne účely poskytne OV výstavy po skončení výstavy na sekretariát ZSF materiály vydané k výstave, podľa nasledovného členenia a počtu:

výstavy I. stupňa a medzinárodné výstavy

a) výstavný katalóg alebo bulletin 10 ks
b) palmáre 5 ks
c) iné tlačoviny (plagáty, pozvánky, obálky, poštové lístky s prítlačami) po 4 ks
d) vecné predmety (medaily, plakety, iné upomienkové predmety) po 3 ks

výstavy III. a II. stupňa

a) výstavný katalóg alebo bulletin 5 ks

b) palmáre 3 ks
c) iné tlačoviny (plagáty, pozvánky, obálky, poštové lístky s prítlačami) po 3 ks
d) vecné predmety (medaily, plakety, iné upomienkové predmety) po 2 ks

Sekretariát ZSF poskytne bezodplatne 1 sadu materiálov vydaných k výstave Poštovému múzeu Slovenskej pošty š.p.

35.4 Po schválení vyúčtovania a konečnej likvidácii výstavy OV výstavy odovzdá zostávajúcu kompletnú dokumentáciu (agendu) a vydané materiály po 1 ks do archívu KF, ktorý výstavu zabezpečoval na trvalé uloženie s možnosťou použitia pri spracovávaní histórie činnosti klubu.

Článok 36: **Likvidácia výstavy**

36.1 Po skončení výstavy OV výstavy prostredníctvom technického odboru zabezpečí do troch dní demontáž a do 10 dní vrátenie výstavného zariadenia do centrálneho skladu ZSF, alebo depozitu ZKF v nepoškodenom stave na základe dokladu o vrátení.

36.2 Najneskôr do 10 dní po skončení výstavy OV výstavy prostredníctvom výstavného odboru zabezpečí vrátenie exponátov vystavovateľom (8.11.2 k) VP ZSF).

36.3 V prípade poistenia uplatňuje OV výstavy v poisťovni nároky na poškodenie nezavinené vystavovateľom v lehote podľa poistnej zmluvy.

36.4 Najneskôr do dvoch mesiacov po skončení výstavy OV výstavy vypracuje a predloží záverečnú správu o výstave spolu s vyúčtovaním o hospodárení výstavy revíznej komisii výstavy.

36.5 Najneskôr do troch mesiacov po skončení výstavy OV výstavy predloží záverečnú správu o výstave s vyúčtovaním schváleným revíznou komisiou výstavy usporiadateľovi výstavy na schválenie Radou ZSF.

36.6 Likvidáciu výstavy I. stupňa a medzinárodnej výstavy zabezpečuje menovaná likvidačná komisia.

36.7 Likvidačnú komisiu menuje usporiadateľ výstavy, ktorému tento orgán zodpovedá za činnosť.

36.8 OV výstavy zabezpečí pre potreby záverečnej kontroly vyššími revíznymi orgánmi tieto podklady:
a) peňažný denník výstavy,
b) účtovné doklady výstavy,
c) katalóg alebo bulletin výstavy,
d) protokol výstavnej poroty,
e) zoznam udelených vecných cien,
f) evidenciu prijatých vecných cien,
g) zápisnice OV výstavy,
h) záverečnú správu o uskutočnení výstavy,
i) rozpočet výstavy (plán a skutočnosť),
j) zápis likvidačnej komisie výstavy,
k) správu revíznej komisie výstavy,
l) potvrdenie skladu o vrátení výstavných zariadení v bezchybnom stave.

36.9 Po predchádzajúcom prerokovaní stanoviska revízneho orgánu ZSF podľa príslušnej kategórie výstavy Rada ZSF schvaľuje záverečnú správu o vyúčtovaní výstavy.

36.10 Rada ZSF rieši prípadný schodok výstavy (na základe odôvodnenia OV výstavy alebo prezídia) respektíve spôsob využitia aktívneho zostatku hospodárenia výstavy.

Článok 37: **Odmeny organizátorom výstavy**

37.1 Členom prezídia, OV výstavy a ďalším orgánom výstavy, prípadne tretím osobám, ktoré sa mimoriadne zaslúžili

o úspešnú prípravu, realizáciu a likvidáciu výstavy, možno udeliť:

a) čestné uznanie za zásluhy o výstavu,
b) písomné poďakovanie za spoluprácu,
c) výstavnú medailu alebo plaketu,
d) výstavnú vecnú cenu.

37.2 Usporiadateľ môže po prerokovaní záverečného protokolu o likvidácii výstavy na návrh prezídia, alebo koordinátora výstavy členom, predsedovi OV výstavy, prípadne ak sa tak schváli, aj tretím osobám zainteresovaným na úspešnej realizácii výstavy, poskytnúť finančnú odmenu vo výške a spôsobom vopred stanoveným a schváleným v rozpočte výstavy.

Časť V: Prechodné a záverečné ustanovenia

Článok 38: **Prechodné ustanovenia**

38.1 Kvalifikácia a zápočtové lehoty dosiahnuté vystavovateľmi pred nadobudnutím účinnosti tohoto Výstavného poriadku zostávajú v platnosti a nemenia sa.

38.2 V prípade nejasností vyplývajúcich z interpretácie tohoto Výstavného poriadku je rozhodujúce stanovisko Rady ZSF.

Článok 39: **Smernice, doplnky a zmeny**

39.1 Rada ZSF je splnomocnená vydať k Výstavnému poriadku vykonávacie smernice. Súvisiace smernice, prípadné zmeny a doplnky tohoto Výstavného poriadku schvaľuje Rada ZSF.

Článok 40: **Záverečné ustanovenia**

40.1 Všetky otázky a problémy, ktoré priamo neriešia jednotlivé ustanovenia tohoto VP ZSF, alebo iné smernice, rieši OV výstavy a usporiadateľ výstavy v spolupráci s Výstavnou komisiou ZSF.

40.2 Tento Výstavný poriadok ZSF je záväzný pre všetky súťažné výstavy ZSF v SR a metodicky môže slúžiť aj pre organizovanie nesúťažných výstav.

Článok 41: **Účinnosť**

41.1 Tento Výstavný poriadok ZSF bol prerokovaný a schválený Radou ZSF dňa 26. júna 2004 s účinnosťou od 1. júla 2004

41.2 S účinnosťou od 1. 6. 2004 stráca platnosť doterajší Výstavný poriadok ZSF publikovaný v Zborníku základných dokumentov ZSF (Bratislava 1996).

Príloha č. 1

Názov výstavy:
Stupeň výstavy:

Prihláška exponátu

Meno a priezvisko vystavovateľa:			
Adresa vystavovateľa:			
Názov exponátu:			
Výstavná trieda:		Poistná cena:	
Stručný popis exponátu:			

Dosiahnuté ocenenie			
Výstava	Stupeň výstavy	Medaila	Body

Exponát na výstavu dodám:	□ osobne	□ prostredníctvom komisára	□ poštou
Exponát z výstavy prevezmem:	□ osobne	□ prostredníctvom komisára	□ poštou

Potvrdenie KF. Potvrdzujeme týmto, že vystavovateľ je členom KF č.:

Dátum: Podpis a pečiatka:

Vystavovateľ súhlasí s poskytnutím osobných údajov pre potreby organizačného odboru výstavy a výstavnej poroty.

Potvrdzujem správnosť údajov

Dátum: Podpis vystavovateľa:

Príloha č. 2

Názov výstavy:
Stupeň výstavy:

Prihláška exponátu
do triedy mládežníckej filatelie

Meno a priezvisko vystavovateľa:			
Adresa vystavovateľa:			
Dátum narodenia:			
Názov exponátu:			
Veková kategória:		Poistná cena:	
Stručný popis exponátu:			
	Dosiahnuté ocenenie		
Výstava	Stupeň výstavy	Medaila	Body
Exponát na výstavu dodám:	□ osobne □ prostredníctvom komisára □ poštou		
Exponát z výstavy prevezmem:	□ osobne □ prostredníctvom komisára □ poštou		
Potvrdenie KMF. Potvrdzujeme týmto, že vystavovateľ je člen KMF a správnosť dátumu narodenia. Dátum: Podpis a pečiatka:			
Vystavovateľ (v prípade neplnoletosti jeho zákonný zástupca) súhlasí s poskytnutím osobných údajov pre potreby organizačného výboru výstavy a výstavnej poroty. Potvrdzujem správnosť údajov Dátum: Podpis vystavovateľa: Podpis zákonného zástupcu: (v prípade neplnoletosti)			

ZVÄZ SLOVENSKÝCH FILATELISTOV

SÚPIS EXPONÁTU

Meno vystavovateľa:	Číslo exponátu:
Adresa:	Celková hodnota exponátu v Sk:
Názov exponátu:	Výstavná trieda:
Stručný popis exponátu:	

Por. číslo	Počet materiálov na liste				Por. číslo	Počet materiálov na liste				Por. číslo	Počet materiálov na liste				Por. číslo	Počet materiálov na liste			
	Známky	Celistvosti	Iné	Spolu		Známky	Celistvosti	Iné	Spolu		Známky	Celistvosti	Iné	Spolu		Známky	Celistvosti	Iné	Spolu
1					33					65					97				
2					34					66					98				
3					35					67					99				
4					36					68					100				
5					37					69					101				
6					38					70					102				
7					39					71					103				
8					40					72					104				
9					41					73					105				
10					42					74					106				
11					43					75					107				
12					44					76					108				
13					45					77					109				
14					46					78					110				
15					47					79					111				
16					48					80					112				
17					49					81					113				
18					50					82					114				
19					51					83					115				
20					52					84					116				
21					53					85					117				
22					54					86					118				
23					55					87					119				
24					56					88					120				
25					57					89					121				
26					58					90					122				
27					59					91					123				
28					60					92					124				
29					61					93					125				
30					62					94					126				
31					63					95					127				
32					64					96					128				

Správa Komisie slovenských známok a celín

1. Komisia pracuje v nasledovnom zložení:
Ing. M. Gerec – predseda komisie, oblasť ČSR II., známky a celiny SR od r. 1993,
Dr. Ondrej Fldes – oblasť Slovensko 1939 – 1945,
Ing. Peter Malík – oblasť ČSR II.
JUDr. Jozef Sobihard – oblasť celiny ČSR a Slovenska,
Ing. Andrej Tekeľ – oblasť ČSR I.
Tajomník komisie ing. Milan Kulich v minulom roku zomrel, v súčasnosti túto funkciu nemáme obsadenú.
2. Komisia sa schádza podľa potreby, naposledy v marci tohto roku. Venovala sa otázke vydania Monografie československých známok a vypracovala stanovisko ku aktuálnym zmenám v emisnej polike (vydávanie známok Slovenskou poštou, tlač ofsetom). Správa z rokovania bola zaslaná vedeniu ZSF. Podľa plánu činnosti by sa do konca roku malo uskutočniť ešte jedno stretnutie.
3. Hlavnou oblasťou činnosti komisie resp. jej členov je publikačná činnosť. Odborné články sú zverejňované predovšetkým v slovenskom časopise „Zberateľ" (napr. seriál o slovenských výplatných známkach, články o zaujímavostiach československých známok z obdobia 1945 – 1992, články o slovenských známkach z obdobia 1939 – 1945). Pre „Spravodajcu ZSF" je pripravovaný štvrťročný katalóg najnovších slovenských známok.
4. Druhou oblasťou je prednášková činnosť. Spomeniem príspevky na valnom zhromaždení v Bratislave venované emisnej politike a popularizačnú prednášku pre mladých filatelistov na ich celoštátnom kongrese v Košiciach. Pre nadchádzajúce Dni filatelie v Bratislave bol pripravený príspevok hodnotiaci technicko-ekonomické parametre slovenskej známkovej tvorby, posledné zmeny v emisnej politike a služby Slovenskej pošty pre zberateľov s mnohými otázkami pre Slovenskú poštu a s viacerými odporúčaniami pre zlepšenie stavu.
5. Treťou oblasťou činnosti je konzultačná a poradenská činnosť, ktorá je vykonávaná hlavne na burzách. Teraz sa na nás zberatelia často obracajú s kritikou súčasnej emisnej politiky. Bohužiaľ môžeme len konštatovať, že ZSF sa dostal do pozície, keď nijako neovplyvňuje túto emisnú politiku. Naopak, filatelistickí obchodníci iniciujú mnohé neopodstatnené vydania (napr. 3 poštové lístky a jedna celinová obálka k výstave Slovolympfila 2004 a pod). V situácii, keď mnoho filatelistov odhlasuje odber známok je propagácia slovenskej známky veľmi ťažká. Pokles odberu známok postihne cez novinkovú službu ZSF celý zväz.
6. Predseda komisie navštevuje pravidelne Poštové múzeum, kde získava podklady pre katalogizáciu známok. Pri jarnej návšteve bolo zistené, že múzeum nedostáva u nových známok tlačených v Anglicku také materiály, aké dostávalo z Prahy, čo je nenahraditeľná škoda. Preto boli oslovené príslušné miesta Slovenskej pošty, aby došlo k náprave a pripravuje sa aj list adresovaný priamo tlačiarni.
7. Predseda komisie sa tiež obrátil na Slovenskú poštu s požiadavkou znížiť predajnú cenu bežných poštových lístkov z 9 Sk na 8,50 Sk, pretože je presvedčený, že náklady na tlač sú zahrnuté v nominálnej hodnote natlačenej známky. Neskôr sa tiež obrátil na Poštový regulačný úrad

v Žiline. Bohužiaľ Slovenská pošta trvá na tomto vysokom a demotivujúcom príplatku.
8. Jednou z úloh komisie je aj evidencia exponátov z danej oblasti. V poslednej sme nové exponáty nezaregistrovali, naopak, po smrti ing. Kulicha sme prišli o jeho exponát.
9. Komisia dosiaľ pracovala bez finančných nárokov, pretože na stretnutia využíva celoštátne filatelistické podujatia v Bratislave (okrem predsedu sú všetci členovia bratislavčania) a na komunikáciu elektronickú poštu.

Ing. Miroslav Gerec
predseda komisie

Komisia mládeže ZSF

Komisia mládeže predkladá Rade Zväzu slovenských filatelistov správu o činnosti, resp. O aktuálnych problémoch mládežníckej filatelie, na rokovanie dňa 25. 9. 2004.

Hlavným problémom súčasnej problematiky v činnosti Komisie mládeže ZSF a celej mládežníckej filatelie na Slovensku je personálna oblasť. Nedostatok vedúcich KMF znamená, že vcelku stagnuje počet činných krúžkov MF. Ubúdajú vedúci z dôvodov odchodu na dôchodok a vysoký vek (ukončenie činnosti takto ohlásili alebo signalizujú p. Maniaček, Feiner, Bárd). Noví vedúci pribúdajú pomaly, ak vznikne nový krúžok, jeho vedúci má vek okolo 70... (prípad KMF Malacky).

KMF, ktoré pokračujú napriek ohláseniu vedúcich, že končia s činnosťou, pracujú často bez registrácie (Levice). Táto situácia sa dá napraviť iba zlepšenou činnosťou klubov filatelistov a to výberom vhodného, otvorene povedané mladšieho, perspektívnejšieho kandidáta na prácu s mládežou. Je možno vytypovať aj schopného pedagóga, vychovávateľa z miestnej školy a toho naučiť orientovať sa na filateliu, to je však menej pravdepodobné. KM ZSF pracuje v zložení predsedov regiónov (Mička – predseda, p. Šnirc, Szalay, Oško, Rančák). Najmenej KMF aj činných mládežníkov je v Bratislave. Problémy s registrovaním má viacero krúžkov. Vedúci alebo kluby filatelistov zaplatia členský príspevok á 30,– Sk, ale zloženie členstva neohlásia ani sekretariátu, ani komisii mládeže. Viacero takýchto krúžkov neodvádza členský príspevok „šetrí" sumu, ktorá je rozdielom medzi príspevkom dospelého a mládežníka. Je to neetické vo vzťahu k ostatným krúžkom, ktoré na to vlastne doplácajú, že konajú v súlade so stanovami. Je veľký predpoklad, že v takýchto kluboch s deťmi nepracujú, že sú v nich iba „mŕtve duše" a formálne odvedenie príspevkov je vlastne dôvodom na získanie členskej prémie (ako si to vysvetliť inak, ak klub v štatistike pre sekretariát ZSF uvádza iba 2 dospelých členov a 10 mládežníkov?).

Na niektorých prípadoch sa s problémom registrovania KMF podieľali aj samotné ZKF, resp. ich ovlyvnili konfrontačné a osobné vzťahy vedúcich s funkcionármi KF alebo združenia. Každoročne KM ZSF organizuje filatelistickú olympiádu, t.r. už boli letáky v predstihu na tému vstupu Slovenska do EÚ uverejnené aj v spravodajcovi JUNIFILA v Spravodajcovi ZSF č. 2 s pokynmi k súťaži. Informácie z JUNIFILA dostávajú všetky registrované KMF. Nedostat-

kom je, že sa na jeho tvorbe viac nepodieľajú ostatní vedúci, tvoria ho najmä J. Mička a M. Šnirc.

Tvorba exponátov MF a účasť na výstavách je obmedzená, zúčastňuje sa tejto činnosti v podstate 6 – 7 krúžkov z celého Slovenska. Príčina je uvedená hore. Nehovorím o nedostatku financií – to je známe, naša KM sa napr. nemôže porovnávať s dotáciou na mládežníkov v Čechách. Rozpočet jednej oblastnej komisie je rádovo toľko, čo má naše komisia na celé Slovensko. Aj preto porovnanie úrovne mládežníckej filatelie na Slovensku a v zahraničí vychádza ako veľmi skromné a v náš neprospech. Týka sa to aj účasti na zahraničných podujatiach. Limitom na konkrétnu prácu s vedúcimi v regiónoch sú aj malé prostriedky, ktoré dostávajú regionálne komisie, aby mohli organizovať častejšie aktívy s vedúcimi, kde by sa realizoval osobný styk. Jediný kontakt komisií s vedúcimi je v podstate na súťažiach olympiády, ktorých sa zúčastňuje iba menšia časť vedúcich KMF a to spravidla každoročne tí istí.

Organizovanosti krúžkov by mohlo napomôcť aj zavedenie vzdelávacích poukazov Ministerstvom školstva v sume 300,– Sk od septembra do decembra na každého člena záujmového útvaru a od januára do konca školského roku 700,– Sk. Ako mám poznatky, na mnohých miestach túto aktivitu riaditelia škôl doslova taja, neinformujú o tom žiakov ani rodičov, resp. brzdia iniciatívu vedúcich so zámerom „udržať" peniaze pre školu. Ministerstvo v rozhlase upozornilo, že peniaze sú určené do rúk žiakom a ich rodičom, ktorí sa slobodne rozhodnú pre krúžok v škole, CVČ, prípadne ho odovzdajú inému vzdelávaciemu zariadeniu.

V súčastnosti má KM ZSF vypracovaný Návrh plánu činnosti na r. 2005 je v prílohe materiálu.

Mgr. Ján Mička
predseda KM ZSF

Správa o činnosti komisie znalcov ZSF

Komisia Znalcov Zväzu slovenských filatelistov má v súčasnosti 9 členov. Jej hlavnou úlohou je poradenská služba a posudzovanie pravosti známok, uverejňovanie nových poznatkov o vydávaných známkach a problematike ich skúšania, upozorňovanie na novoobjavené falzá, miesta ich výskytu či ponuky na filatelistických burzách a pod. Svoje poznatky uverejňujú najmä v časopisoch Zberateľ, Merkur a Filatelie.

Členovia komisie znalcov majú žiaľ vysoký vekový priemer, preto sa snažíme komisiu znalcov „omladiť". Novým členom komisie je Ing. Miroslav Gerec a verím, že budú nasledovať ďalší. Pri prijímaní nových členov komisie sa budeme zameriavať najmä na znalcov, ktorí budú skúšať Slovensko, Česko, Slovenský štát 1939–1945, Československo I. a II., resp. niektoré susedné štáty. Budúcnosť Komisie znalcov ZSF je v jej omladení, získaní čestných, svedomitých a odborne zdatných členov. Predpokladom pre to je štúdium odbornej literatúry, sledovanie a vyhodnocovanie poznatkov filatelistickej verejnosti ako aj dlhoročná prax v zvolenom odbore.

JUDr. Svätopluk Šablatúra
Predseda KZ ZSF
Upravil: J. J.

Činnosť komisie porotcov ZSF (2003 – 2004)

Súťažné výstavy rôznych druhov, od oblastných až po medzinárodné, ktoré sa uskutočnili na Slovensku v rokoch 2003 – 2004 boli hodnotené výstavnými porotami, ktoré na návrh predsedu Komisie porotcov ZSF schválila Rada ZSF. Pripomeňme si výstavy Medzinárodnú výstavu NITRAFILA 2003, Slovolympfila 2004 Bratislava alebo nižšie výstavy: Krajská výstava Trenčín 2003 a oblastná výstava Záhorie 2004 Malacky.

Činnosť komisie porotcov je veľmi špecifická, pretože pracuje v zložitých podmienkach a s obmedzeným okruhom kvalifikovaných odborníkov (riadni porotcovia, kandidáti a ašpiranti, ktorí sa pripravujú na splnenie požadovanej kvalifikácie. Napriek tomu v súčasných podmienkach sa podarilo zachovať funkčnosť komisie, hoci s vypätím všetkých síl a možností. Je potrebné priznať, že komisiu opustili z rôznych dôvodov viacerí skúsení zberatelia (úmrtie, zdravotné dôvody), iní členovia sa vzdali aktívnej práci v komisii porotcov, a preto je nevyhnutná výchova nových porotcov. Je to proces, ktorý nie je krátkodobý, ale je nevyhnutný. V časovom horizonte 5 rokov bude potrebné vychovať nových 5 až 8 členov rozhodcovského zboru, aspoň na stupni kandidát z každého zberateľského odboru. Zložitá je situácia v odbore poštová história, teritoriálna trieda, literatúra, relatívne najlepšia situácia je v oblasti námetovej filatelie. Ako perspektívnych porotcov treba vyhľadávať odborne vyspelých zberateľov, s vystavovateľskými a publicistickými skúsenosťami, vítaná je aj jazyková spôsobilosť ašpiranta. Nepochybne veľmi cenní sú aj porotcovia, ktorí pracujú iba v národnom meradle, bez prípadných vyšších ašpirácií. Títo by mali tvoriť jadro rozhodcovského zboru ZSF.

Predseda komisie porotcov je od roku 2002 akreditovaným porotcom FEPA pre odbor poštová história. V medzinárodnej porote výstavy Nitrafila 2003 pracovali J. Tekeľ (predseda), členovia M. Bachratý, A. Tekeľ, F. Sopko a O. Piszton ako pozorovateľ. V medzinárodnej porote výstavy Slovolympfila 2004 pracovali M. Bachratý ako tajomník poroty, ako členovia J. Tekeľ a F. Sopko. Aktívne pracovali vo výstavných porotách ako delegovaní členovia alebo funkcionári poroty A. Tekeľ, E. Lechnerová, A. Urminský, ako pozorovatelia J. Mička a I. Rančák. Členovia komisie porotcov (J. Tekeľ, M. Bachratý, A. Tekeľ, ale aj V. Jankovič, E. Lechnerová a A. Urminský) sa aktívne zúčastnili na prácach, pripomienkovaní a redakčnej úprave nového Výstavného poriadku ZSF, ktorý je kompatibilný s výstavnými poriadkami zahraničných filatelistických zväzov. Z každej domácej aj zahraničnej výstavy vystavovateľ dostane písomný záznam bodového hodnotenia, ktoré mu pomáha pri úprave a zlepšení výstavného exponátu. Je to množstvo náročnej administratívnej práce, ktorú musí výstavná porota zabezpečiť vo vymedzenom časovom priestore a je pochopiteľné, že tieto úlohy sa nedajú zvládnuť bez výpočtovej techniky. Tieto veci rieši nový Výstavný poriadok ZSF, ktorý definuje povinnosti organizačného výboru výstavu a výstavnej poroty. Vyskytol sa však problém, s ktorým sa nepočítalo pri príprave Výstavného poriadku ZSF a tým sú náklady na cestovné a nocľažné pre členov poroty. Pre regionálne výstavy je to vážny problém, a preto bude nutné v rozpočte ZSF

na rok 2005 plánovať primeranú čiastku na cestovné, alebo pri schvaľovaní rozpočtu výstavy explicitne požadovať finančné krytie nákladov na cestovné a odmeny pre členov poroty.

Na základe dosiahnutých výsledkov práce vo výstavnej porote a aktivity odporúčam Rade ZSF, aby schválila menovanie pani Evy Lechnerovej a pána Alexandra Urminského za riadneho člena Komisie porotcov ZSF s účinnosťou od 1. októbra 2004. Túto skutočnosť je potrebné vyznačiť do preukazu porotcu menovaných osôb a je potrebné vystaviť im dekrét o menovaní za riadneho člena Komisie porotcov ZSF pre odbor „námetová filatelia". Administratívne úkon zabezpečí sekretariát ZSF.

Ako akútny problém pociťujem získanie dôvery zberateľov k práci výstavnej jury, jej odbornosti a objektivite. Preto do výstavnej poroty budú prednostne navrhovaní tí kandidáti a členovia komisie porotcov, ktorí majú odborný kredit a sú aktívni aj ako vystavovatelia alebo publicisti. Z každej súťažnej výstavy poštových známok je potrebné vystavovateľom, ale aj návštevníckej verejnosti, poskytnúť informácie o jej kladoch a negatívach v odbornej tlači. Trend vysokej náročnosti považujem za správny a jeho výsledky sa odrážajú v skutočnosti, že slovenské exponáty sa vracajú zo zahraničia s dobrými hodnoteniami. Do budúcnosti mám iba jednu víziu, aby sa vytvoril partnerský vzťah vystavovateľ – výstavná porota.

Doc. Ing. Jozef Tekeľ, PhD.
predseda Komisie porotcov ZSF

Správa o činnosti komisie poštovej histórie a celín

Členovia Komisie poštovej histórie a celín ZSF pracujú individuálne, každý vo svojom regióne. Popri budovaní vlastných exponátov a s tým súvisiacim štúdiom danej problematiky bol a je kladený hlavný dôraz na tieto aktivity:

– vystavovateľská činnosť – každý člen komisie je aktívny vystavovateľ,
– dopisovateľská a publicistická činnosť členov komisie je zameraná na články vo výstavných katalógoch a filatelistických časopisoch,
– spolupráca s inými komisiami (menovite p. Novosad – účasť na zasadnutí komisie Militarie vPrahe, aktivity p. Koreného atď.),
– spolupráca s vedeckým filatelistickým spoločenstvom – prednášky pri stretnutí týchto spoločností a pod.,
– spolupráca s poštovým múzeom v Banskej Bystrici, do ktorého zbierok prispeli svojimi darmi p. Korený, p. Kiššimon,
– návrhy na poštové pečiatky pri príležitosti rôznych filatelistických aktivít, lety, prenosy správ na koni, ľoďou a pod.,
– účasť členov komisie na rôznych podujatiach organizovaných ZSF ako aj inými organizáciami. Napr. uvedenie známky kroje v Pate.

Z ďalších významných aktivít je potrebné spomenúť zorganizovanú ponuku PH materiálu pre záujemcov o túto oblasť v spolupráci s Ing. Novosadom.

Pre ďalšie obdobie plánuje komisia pokračovať v svojej činnosti s hlavným zameraním sa na získavanie nových zanietených členov o poštovú históriu, ich vzdelávanie a pomoc pri budovaní nových exponátov poštovej histórie.

Ing. Vladimír Mrva

Významné ocenenie slovenskej maximafilie

V dňoch 28. augusta až 1. septembra sa v Singapúre konal kongres Medzinárodnej filatelistickej federácie (FIP), v rámci ktorého sa konalo aj zasadanie Komisie maximafílie FIP pod vedením jej predsedu Nicosa Rangosa z Cypru. Komisia maximafílie FIP združuje zberateľov analógových pohľadníc (cartes maximum – CM) zo 64 krajín a kongresu sa zúčastnili delegáti z 32 štátov. Počas zasadania bola vyhodnotená aj svetová súťaž o najkrajšiu analógovú pohľadnicu roku 2003, na ktorú poslali svoje maximum karty zberatelia zo 17 krajín.

V týchto dňoch prišiel do Trnavy oficiálny list predsedu Komisie maximafilie FIP Nicosa Rangosa, v ktorom oznamuje a súčasne blahoželá k tomu, že na 1. mieste, ako najkrajšia analógová pohľadnica bola ocenená pohľadnica zo Slovenskej republiky, ktorej autorom je MVDr. Július Molnár, CSc. z Trnavy.

Víťazná analógová pohľadnica je vytvorená zo staršej komerčnej pohľadnice, na ktorej je zobrazený nemecký skladateľ Ludvig van Beethoven. Na obrazovej strane je nalepená slovenská príležitostná poštová známka nominálnej hodnoty 15,– Sk s portrétom L. van Beethovena, ktorá je opečiatkovaná príležitostnou poštovou pečiatkou s vyobrazením tohto nesmrteľného hudobníka. Pečiatka bola oficiálne používaná počas inaugurácie známky v Modre 24. 4. 2003.

Takto sa dosiahlo, že na jednom objekte je symbióza troch prvkov – obrazu pohľadnice, námetu poštovej známky a príležitostnej poštovej pečiatky toho istého motívu.

Ako druhá v súťaži sa umiestnila CM z Číny so zobrazením Budhu a tretie miesto obsadila francúzska analógová pohľadnica zobrazujúca lietadlovú loď Charles de Gaulle.

Po najkrajšej známke sveta – Dejiny poštového práva z roku 2002 s portrétom Márie Terézie – je to ďalší celosvetový úspech ako slovenskej filatelie, tak aj Slovenskej pošty, ktorej produkty, ako je uvedená poštová známka s príležitostnou poštovou pečiatkou, vytvorili hodnotný objekt, ktorý významne zabodoval vo svetovej súťaži.

Mgr. Ján Mička

Záhorie 2004

Po takmer štvrťstoročí sa Malacky opäť stali hostiteľom filatelistickej výstavy, nazvanej po regióne, v ktorom sa nachádzajú – ZÁHORIE 2004 (predchádzajúce výstavy tohto mena sa uskutočnili v rokoch 1975 a 1980). Oblastnú výstavu poštových známok zorganizoval KF 52-32 pod vedením predsedu organizačného výboru Ing. Maximiliána Freunda vo výstavných priestoroch Záhorského centra kultúry a s výraznou podporou mesta Malacky.

Na výstave sa zišlo vyše šesťdesiat exponátov, vrátane zahraničných z partnerských miest v Poľsku, Maďarsku a v Českej republike. Najhojnejšie boli zastúpené námetové exponáty (12 dospelých a všetkých 23 mládežníckych), 4 exponáty boli v triede maximafilatelie, tri v národnej triede, po jednom exponáte v triede tradičnej filatelie a aerofilate-

lie, 4 v otvorenej triede a 7 jednorámových/malorozsahových exponátov. Aj na tejto výstave, podobne ako na predchádzajúcich slovenských výstavách, porota musela po zhliadnutí niektorých exponátov rozhodnúť o ich preradení do inej triedy, nakoľko svojím spracovaním nezodpovedali kritériám triedy, v ktorej boli deklarované. Vyskytli sa aj ojedinelé prípady, keď porota exponát nemohla hodnotiť, pretože ho nebolo možné jednoznačne zaradiť do konkrétnej výstavnej triedy pre neujasnenosť jeho koncepcie a vzhľadom na použitý materiál.

V zásade možno konštatovať, že skladba a úroveň exponátov neprekročili obvyklý štandard na slovenských výstavách tejto kategórie. Napokon, výstavy III. stupňa, do ktorého bola výstava podľa nového výstavného poriadku ZSF zaradená, nemajú ambíciu návštevníka prekvapiť špičkovými exponátmi, ale skôr poskytnúť priestor začínajúcim vystavovateľom a prezentovať filateliu ako kultúrnu záľubu aj nefilatelistickej verejnosti.

Porota pri hodnotení (po prvýkrát) vychádzala z nového výstavného poriadku ZSF, takže dosiahnuté medailové hodnotenie je vztiahnuté na hodnotiacu tabuľku platnú pre výstavu III. stupňa. Cenu výstavy za najlepšie hodnotený exponát si odniesol Július Píša z Piešťan a jeho exponát „50 rokov perfinov na území Československa" (VPZ). Je pekným príkladom toho, ako z donedávna zaznávaného a ignorovaného materiálu možno po rokoch usilovného zbierania a štúdia vytvoriť hodnotnú zbierku a exponát. Porota udelila veľké strieborné medaily námetovým exponátom Ladislava Čengera z Levíc (Tenis) a Ing. Ivana Trančíka z Bratislavy (Zimné športy Olympijských hier) a Ivana Zábredského z Nitry (Na holuba nemá nik). Najmä posledne menovaný exponát potešiteľne kvalitatívne rastie a ak jeho autor bude v tomto trende pokračovať (najmä pokiaľ ide o doplnenie vzácnejšieho materiálu), máme sa v budúcnosti na čo tešiť. V triede maximafilatelie získal VS medaily dr. Július Molnár z Trnavy za exponáty „Prechádzka po Čechách" a „Slovensko- krajina histórie, kultúry a prírodných krás", v triede mládeže získala toto ocenenie Zuzana Bačová za svoj exponát „Ježiš Kristus a kresťanstvo". Aj keď ide t. č. o najlepší slovenský mládežnícky exponát, je na ňom badateľná istá stagnácia a zasluhoval by si prepracovať plán a doplniť menej bežný a starší neznámkový materiál. (O mládežníckych exponátoch na výstave podrobnejšie referuje J. Mička).

V súlade s charakterom výstavy možno pozitívne hodnotiť prezentáciu niekoľkých nových exponátov, ktoré signalizujú prebúdzajúci sa záujem o vystavovateľskú činnosť. V triede tradičnej filatelie prezentoval Ing. Jaroslav Freund z Malaciek známky Slovenska (od r. 1993) a Evžen Dofek z Trenčína Austráliu po 2. svetovej vojne. Aj keď ide v podstate o generálne zbierky (v druhom prípade s náznakmi miernej špecializácie), ich pozitívum je najmä v propagácii zbierania známok teritoriálnym spôsobom. Pokiaľ však ich autori majú ambíciu siahnuť po vyššom stupni medaily, budú musieť upraviť koncepciu exponátu a doplniť hodnotnejší materiál. V námetovej triede predstavil Ing. Maximilián Freund svoj exponát „Renesancia a manierizmus 15. a 16. storočia", ktorý zatiaľ obsahuje prevažne nový materiál a minimum neznámkového materiálu, avšak jeho spracovanie a prezentácia dávajú nádej, že autor bude pokračovať v jeho

dopĺňaní. Nestor malackej filatelie E. Novotný vystavil exponát „Lipské veľtrhy" a zo Záhoria pochádza aj nový exponát Dušana Pavlíka z Malaciek „Poľovníctvo a poľovná zver na poštových známkach", ktorý síce ešte trpí viacerými začiatočníckymi neduhmi, no verme, že autor si vezme inšpiráciu z Jelenčiakovho „Československo-poľovnícka perla Európy".

Pomerne bohatá účasť malorozsahových exponátov (medzi ne musela porota preradiť aj niekoľko exponátov pôvodne zaradených do iných tried) sa však zatiaľ neprejavila v kvalite. Začínajú sa napĺňať obavy, že vystavovatelia jednorámových exponátov budú skôr hľadať ľahšiu cestičku než vytvárať skutočne hodnotné exponáty na úzke témy, ktoré nie je možné dokumentovať na väčšej ploche. Vyskytli sa aj prípady, keď vystavovateľ pomiešal otvorenú triedu a 1-rámový exponát, neuvedomiac si, že 1-Re musí pozostávať výlučne z filatelistického materiálu. Zrejme bežným neduhom bude aj tvorba 1RE na tému, ktorá je dostatočne rozsiahla aj pre 5- rámový exponát. Tu nepomôže nič iné, len si dôkladne preštudovať nové smernice pre tvorbu a hodnotenie malorozsahových exponátov a exponátov otvorenej triedy, ktoré prijala Rada ZSF v júni tohto roku, a dôsledne vyžadovať ich dodržiavanie.

Zmienku si zaslúžia aj dva exponáty, vystavené v nesúťažných triedach. Vilém Reichsfeld z Veselí n. Moravou (ČR) svojím exponátom „Celiny v Protektoráte Čechy a Morava" ukázal, ako má vyzerať celinársky exponát, ašpirujúci na vysoké hodnotenie. Obsahoval množstvo málo sa vyskytujúceho, vzácneho a miestami až unikátneho materiálu vo vyberanej kvalite.

Člen poroty Alexander Urminský vystavil svoje „Mlyny" (otvorená trieda), ktorý zasa môže byť inšpiráciou pre tvorcov podobných exponátov a je zaujímavý už samotným výberom témy. Prezentoval široký sortiment filatelistického i nefilatelistického materiálu, ktorý svojou atraktivitou púťal zaslúženú pozornosť.

Na margo nielen tejto výstavy musím však ako predseda výstavne poroty poznamenať, že vo všeobecnosti klesá pocit zodpovednosti vystavovateľov ako aj organizátorov výstav za dodržiavanie záväzných pravidiel pre vystavovanie filatelistických exponátov na súťažných výstavách, zhrnutých vo Výstavnom poriadku ZSF. Začína to neúplnými či nepresne vyplnenými prihláškami (žiaľ, v niektorých prípadoch dokonca s úmyselne klamlivými údajmi) , nepotvrdenými KF alebo KMF, pokračuje neznalosťou požadovaného rozsahu exponátu (zvlášť častý neduh u mládeže) a končí neplnením kvalifikačných požiadaviek apod. Výstavná porota nielenže stráca neúmerne veľa času pátraním po správnych údajoch, prerad'ovaním exponátov a inými s tým súvisiacimi administratívnymi úkonmi, ale neraz musí robiť aj toho „zlého", kto vystavovateľovi odmietne hodnotiť exponát, hoci tento vlastne ani nemal byť na výstavu prijatý. Pritom nejde o žiadne nóvum, s týmito nedostatkami zápasíme už dobre dlho, len sme neustále z takých či onakých dôvodov privierali oči v nádeji, že sa situácia zlepší. Situácia sa však nelepší, skôr naopak, preto podľa môjho názoru prijatím nového výstavného poriadku nastal vhodný okamih pre zmenu. Vystavovatelia, organizátori výstav i porotcovia sa musia detailne oboznámiť s novými pravidlami a tieto následne aj dodržiavať. Je neprípustné, aby „Čierneho Petra" zakaždým držala v rukách výstavná porota, na hlavu ktorej sa následne znášajú výčitky nespo-

kojných vystavovateľov a organizátorov a to len preto, že ktosi kdesi čosi zanedbal. Na tomto mieste by som rád apeloval na regionálne združenia a odborné komisie, aby sa intenzívne venovali práci s novými zväzovými dokumentmi, aby sme z našich výstav všetci odchádzali s dobrým pocitom.

Celkové hodnotenie výstavy bude zrejme na inej úrovni, za výstavnú porotu by som len chcel poďakovať malackému klubu filatelistov za jeho úsilie pri organizovaní výstavy ZÁHORIE 2004 i za dobrú organizačnú spoluprácu s výstavnou porotou. Novému tímu filatelistických organizátorov treba len popriať, aby úspešne nadviazali na bohaté tradície, za ktoré v uplynulých desaťročiach vďačíme najmä „motoru" záhorskej filatelie – MVDr. Pavlovi Hallonovi. Veľmi nám chýbal na slávnostnom otvorení výstavy, o to úprimnejšie mu poprajme skoré uzdravenie a návrat medzi svojich – rodinu i filatelistov.

Ing. Miroslav Bachratý
predseda výstavnej poroty

Neuskutočnené a uskutočnené zámery

Nitrianski filatelisti spolu s malou obcou ležiacou na východnej strane mesta Nitry, ktorá má len 1820 obyvateľov, sa rozhodli, že spoločný vstup Slovenska a Maďarska do Európskej únie oslávia medzištátnou výstavou. Na ňu chceli pozvať exponáty filatelistov z 10. pristupujúcich štátov. Taký bol zámer organizátorov. Pozrime sa, aká bola skutočnosť! Požiadali Radu ZSF o schválenie výstavy ako medzištátnej a súťažnej. Prekvapilo ich stanovisko Rady ZSF, ktorá najskôr naťahovala jej schválenie. To sťažovalo organizátorom prípravu výstavy a samozrejme i získavanie sponzorov a vystavovateľov. Nakoniec Rada ZSF súhlasila, že výstava môže byť len propagačná – nesúťažná. Organizátori ostali prekvapení a sklamaní takýmto stanoviskom k ich iniciatíve, ale napriek tomu sa nedali znechutiť. Rozhodli sa, že zámer uskutočnia i na nesúťažnej výstave.

Požiadali o záštitu viacerých, avšak záštitu prijal podpredseda Národnej rady SR B.Bugár. Zmena súťažnej výstavy na propagačnú sa prejavila na záujme, či nezáujme sponzorov a tým aj na ich finančných príspevkoch. Tiež v neúčasti Slovenskej pošty i Maďarskej pošty. Z tohoto dôvodu sa nemohli uskutočniť niektoré projektované akcie. Napríklad nemohol sa uskutočniť let balóna s poštovými zásielkami.

Otvorenia výstavy sa zúčastnilo do 150 hostí, filatelistov a priaznivcov filatelie zo Slovenska, Maďarska, Česka i Cypru. Moderoval ho PaedDr. J. Gál a Mgr. A. Vrábelová. Starosta obce Ing. R. Finta, ktorý prišiel s návrhom na usporiadanie takejto výstavy, privítal účastníkov. V kultúrnej časti vystúpili žiaci a študenti z miestneho folklórneho súboru so slovenskými i maďarskými básňami a piesňami. Prítomných a výstavu pozdravili vedúci delegácií. Za pozornosť stojí spomenúť, že pozdravy cyperských filatelistov tlmočil predseda Svetovej federácie maximafilatelie FIP N. Rangos, ktorý vystavil svoj jedinečný zlatý exponát „Europa nostra." Odovzdal MVDr. J. Molnárovi zlatú medailu Svetového kongresu maximafilatelie za jeho najkrajšiu maximálnu pohľadnicu so známkou Bethovena.

Na výstave, hoci len propagačnej, boli na 176 plochách vystavené v jednotlivých triedach takéto počty exponátov: teritoriálna 1, námetová 13, poštová história 7, celiny 1, mládež 12, otvorená trieda 8, jednorámové 8 a maximafilatelia 1. V dvojjazyčnom dvadsaťštyristranovom katalógu bolo pri každom exponáte uvedené jeho najvyššie medailové hodnotenie na súťažnej výstave. Zujímavý bol nefilatelistický exponát umeleckého vyjadrenia myšlienky spoločnej Európy mladej výtvarníčky A. Žilíkovej.

Na výstave pošta Nitrianske Hrnčiarovce v osobitnej priahradke používala dve príležitostné pečiatky: jednu výstavnú a druhú na zásielky prepravené jazdcom. Poštové múzeum z Banskej Bystrice vystavilo trojrozmerné exponáty.

Na recepcii odovzdal podpredseda Národnej rady SR B.Bugár vecnú cenu MVDr. J. Májovi, autorovi najkrajšieho exponátu „Pohľad na jeden poštový lístok." Predseda Regionálneho združenia KF západoslovenského kraja Ing. V. Mrva odovzdal vecnú cenu I. Banásovi, autorovi najkrajšieho námetového exponátu „Jazdecký a dostihový šport." Tajomník MABÉOS-u C. Tóth dal Zlaté čestné odznaky MABÉOS-u starostovi obce Ing. R. Pintovi, predsedovi organizačného výboru výstavy a KF 52-51 PaedDr. J.Gálovi a tajomníkovi organizačného výboru výstavy a KF 52-51 M. Ňaršíkovi za dlhoročnú intenzívnu spoluprácu.

Na výstave nechýbal ani filatelistický program. 25. 9. tu zasadala Komisia námetovej filatelie ZSF a 2. 10. bolo stretnutie Spoločenstva svätého Gabriela – zberateľov kresťanských motívov. V rámci zasadnutia Komisie námetovej filatelie predniesol cyperský hosť N.Rangos veľmi zaujímavý a hodnotný príspevok o maximafilatelii, doprevádzaný obrazmi.

Organizátori poďakovali vkusným ďakovným listom, keramickou pamiatkou a ďalšími pamiatkami všetkým vystavovateľom, ktorí sa nedali odradiť tým, že výstava nebola súťažná. Na Slovensku je minimálny záujem o poriadanie filatelistických výstav a tak autori exponátov majú malú možnosť vystaviť svoje exponáty. Tiež vidieť zahraničné exponáty nie je časté. Na tejto výstave sa stretlo oboje.

Nitrianski filatelisti sa nedajú znechutiť postojom Rady ZSF k ich iniciatíve a budú i naďalej usporiadávať súťažné i propagačné výstavy. Pripravujú už súťažnú výstavu NITRAFILA 2008 a dúfajú, že Rada ZSF schváli jej projekt.

Ing. Ján Maniaček st.

Poznámka redakcie

Redakcia uverejňuje v Spravodajcovi ZSF články v takej forme, v akej ich dostane od autorov. Uverejní článok i vtedy, ak sa nestotožňuje s jeho obsahom. Každý člen má právo publikovať svoj názor a sám nesie zodpovednosť za účinok, ktorý ním spôsobí. Musím konštatovať, že uvedený článok obsahuje viaceré nepresnosti, a žiaľ, i nepravdivé údaje. Redakcia požiada predsedu revíznej komisie ZSF, aby v nasledujúcom čísle publikoval stanovisko revíznej komisie, ktoré predniesol na Rade ZSF k problému opísanému v tomto článku. *(ljf)*

Sto rokov od zahájenia prevádzky unikátneho dopravného prostriedku vo Vysokých Tatrách

Skutočne dôstojné oslavy pripravil mestský úrad Starý Smokovec a mestský úrad Poprad ku významnému jubileu – storočnice tatranského omnibusu. Na ich organizovaní sa rozhodujúcou mierou podieľali aj popradskí filatelisti, ktorí nadviazali na tom základe úzku spoluprácu s Klubom Popradčanov.

Prvý krát sa oslavy inaugurácie známky „Tatranský omnibus" konali pod patronátom primátora Vysokých Tatier dňa 30. júna 2004 pred budovou mestského úradu v Starom Smokovci – na mieste, kde kedysi bola konečná stanica omnibusu. Zúčastnili sa ich zástupcovia štátnych orgánov, primátor Popradu a mnohí vzácni hostia.

Druhý krát sa konali oslavy v rámci bohatého programu akcie „Dni Popradu" 18. septembra 2004 v reprezentačnej sále hotela Reduta v Poprade pod patronátom primátora Popradu, účasti primátora Vysokých Tatier a významných hostí, vrátene generálneho konzula Poľskej republiky. Oslavy spočívali v pokrstení dlho očakávanej knihy „Volali ho omnibus" autorov Ing. Pavla Michelku a Ing. Milana Handzuša, a v prezentácii známky Tatranský omnibus. Zástupca klubu filatelistov Poprad vo svojom vystúpení priblížil pozvaným hosťom históriu rozvoja organizovanej filatelie v Poprade, kde už v roku 1925 vznikol prvý filatelistický krúžok, ktorého členovia sa schádzali práve v tunajších priestoroch historickej budovy hotela Reduta. Za spolupráce klubov filatelistov z Kežmarku a zo Svitu bola inštalovaná výstavka exponátov na tému dopravy – „Železné tepny nášho života" od autora pána Dávida Galuša a „Letecké známky" od pána Ing. Ladislava Stanka. Návštevníci sa mohli oboznámiť s bohatou klubovou činnosťou – boli vystavené ako Klubové zvesti, brožúry o rozvoji organizovanej filatelie v Poprade a vo Svite, či obsiahla dvojdielna publikácia „Dejiny budovania našej štátnosti v česko-slovenskej známkovej tvorbe" zo súkromného archívu autora článku, a mnohé obálky s prítlačami, pamätné listy a podobne, týkajúce sa dopravy vo Vysokých Tatrách a regióne (parná zubačka, TEŽ-ka, pozemná lanovka a ďalšie, teraz posledne omnibus), ktoré príjemne prekvapili a vzbudili záujem u návštevníkov. Dokumentovali, že podtatranskí filatelisti chcú tiež svojim dielom prispieť k obohateniu kultúrneho a spoločenského života v regióne.

K obom slávnostiam pripravili popradskí filatelisti príležitostné poštové pečiatky. Cestou Železničnej spoločnosti a. s. Divízie osobnej prepravy, riaditeľa pána Ing. Ladislava Olexu Phd., prispeli k vydaniu štyroch zaujímavých grafických pohľadníc autora majstra Jozefa Kupku, ktoré prezentujú omnibus. Treba osobitne poďakovať predovšetkým pánovi Jánovi Nyékimu a pánovi Ing. Zdeňkovi Baligovi z Kežmarku, ako aj pánovi Milošovi Teťuľovi zo Svitu, organizátorom rozvoja filatelie v regióne, ktorí sa významnou mierou zaslúžili na dôstojnom a bohatom programe osláv ako v Starom Smokovci, tak aj v Poprade.

Záverom niekoľko slov o tatranskom omnibuse. Pre spojenie Vysokých Tatier s Košicko – bohumínskou železnicou sa hľadali všetky dostupné možnosti.

Najprv to boli úvahy a plány, že by to mala byť železnica s parnými rušňami. Už v roku 1886 vznikol však návrh riešiť túto dopravu pomocou trolejbusov. Mali mať 8 sedadiel a mali byť ťahané konskými štvorzáprahmi. Nakoniec omnibusy začali premávať začiatkom augusta 1904. Bola to jedna z prvých tratí v bývalom Rakúsko – Uhorsku, ktorá dĺžkou trate takmer 14 km bola najdlhšou omnibusovou traťou na svete. Aj prekonávaný výškový rozdiel koncových staníc 324 metrov si zasluhuje uznanie.

Túto nekoľajovú dopravu zabezpečovali tri omnibusy „AEG STOLL", ktoré patrili v tom čase k najväčším. Skladali sa z malého ťahača, vybaveného motorom a elektrickou výzbrojou, ku ktorému sa čapom pripojovala vozňová skriňa pre 22 osôb (14 sedadiel a 8 miest na státie). Preprava zabezpečovala len letnú sezónnu dopravu (od 1. júna do 15. októbra) turistov do letných tatranských letovísk. V roku 1904 preprava sa uskutočňovala len podľa záujmu cestujúcich (respektíve podľa príchodu vlakov Košicko – bohumínskou železnicou). Až v roku 1905 bol vydaný aj cestovný poriadok – denne premávalo 5 spojov. Cesta pri dobrom počasí trvala 75 minút, maximálna rýchlosť bola 15 km/h.

Preprava sa od začiatku stretávala s nepriazňou miestnej správy a v roku 1906 zanikla. Boli to jednak ekonomické problémy s údržbou vozňov na nekvalitných cestách. Hlavnou príčinou však asi bola kolízia omnibusu s kočiarom arcikňažnej Izabely Habsburskej, pri ktorej sa kone ťahajúce kočiar pri stretnutí na úzkej ceste s omnibusom údajne splašili a vyvrátili kočiar aj s arcikňažnou do priekopy. Na základe jej sťažnosti potom predseda Uhorskej vlády gróf István Tisza z bezpečnostných dôvodov prevádzku omnibusu zastavil.

Po ukončení prevádzky omnibusovej prepravy v roku 1906 došlo potom postupne k vybudovaniu tatranskej železnice a v roku 1908 bol zahájená preprava tatranskou železnicou z Popradu do Starého Smokovca a zároveň aj pozemnej lanovky zo Starého Smokovca na Hrebienok. V súčasnosti je tatranská doprava – TEŽ-ka, pozemná lanovka, zubačka a lanové dráhy plne zmodernizovaná a prispôsobená náročným požiadavkám vyspelého cestovného ruchu.

Ing. Ladislav Stanko
KF 54 – 17 Poprad

Návrh k Olympiáde mladých filatelistov

Nedávno sa uskutočnili Olympijske hry v gréckej Atlante, kolíske Olympijskych hier. Traja najlepší v každej disciplíne dostali olympijské medaily. Zamyslel som sa nad tým, že aj mladí filatelisti súťažia v Olympiáde mladých filatelistov. Súťažia teda, ale nedostávajú olympijske medaily.

Dávam návrh, aby tri stupne medailí dostávali aj víťazi vo finále Olympiády mladých filatelistov. Viem, že finančné prostriedky, ktoré má Komisia mládeže ZSF nestačia ani na zorganizovanie finále. Tieto sa môžu usporiadávať len vďaka sponzorom, ktorí chápu nutnosť zaujať deti ušľachtilými záujmami. Takýmto záujmom filatelia určite je.

Možno, že by sa našiel sponzor aj na zhotovenie medailí. Zatiaľ by postačili diplomy na medaily, ako sa to robí na niektorých filatelistických výstavách.

V tejto súvislosti navrhujem aby z jednotlivých kôl postupovali do vyššieho kola traja finalisti.

Dávam tento návrh na zamyslenie. Možno by jeho realizácia pritiahla tiež ďalších záujemcov o súťaženie v Olympiáde mladých filatelistov.

Ing. Ján Maniaček st.,
vedúci KMF

Pltníci na Dunajci

Pltníctvo patrí k najstarším druhom pracovnej činnosti človeka horských oblastí starého Slovenska. Súvisí to s prírodnými podmienkami, kde sa spájajú tri hlavné faktory pltníctva – vodný tok, les a človek. Tieto podmienky spĺňa aj rieka Dunajec. Pltníctvo na Dunajci prebieha už niekoľko storočí. Dnes už neslúži na dopravu tovarov, ale len ako turisticky veľmi atraktívna vyhliadková plavba malebnou prírodou Pienin. Turisti sa plavia čarovnou prírodou okolo skalnatých brál a tiesňav, ako aj okolo známeho kartuziánskeho kláštora, ľudovo nazvaného Červený, asi preto, lebo podstrešné rímsy kostola a kaplniek boli z neomietnutých červených tehál.

Výstavba kláštora začala v roku 1330. Kláštor ale nemal tak dlhé trvanie, ako iné. Jeho spory s blízkym panstvom zapríčinili spolu s husitskými vpádmi jeho úpadok, už v roku 1563 bol zrušený a stal sa majetkom svetskej moci. V roku 1699 ho znovu kúpil pre cirkevnú moc nitriansky biskup Ladislav Maťašovský a daroval ho reholi kamaldulov. Táto rehoľa sa tu usadila v roku 1711. O niekoľko desaťročí bola zrušená reformami Jozefa II. a kláštor opustila v roku 1782.

Červený Kláštor preslávil kamaldulský mních fráter Cyprián (1724 – 1775) ľudovo tiež nazývaný „lietajúci mních", lebo podľa povestí preletel na ním zostrojených krídlach z Troch Korún až do Tatier. Jeho hlavný historický význam bol v opísaní liečiteľských metód vtedajšej doby, z ktorej sa dodnes zachovalo lekárnické zariadenie a historicky veľmi cenný herbár liečivých rastlín.

O význame pltníctva na Dunajci až dodnes svedčia aj aktivity Slovenskej a Poľskej pošty, ktorá si túto ľudskú činnosť pripomenula vydaním spoločnej emisie známok „Pltníci na Dunajci"

3. septembra 2004. A tak sa filatelisti, poštári a ostatní milovníci Zamaguria zo Slovenska i z Poľska stretli na inaugurácii týchto dvoch známok – slovenskej aj poľskej. Ako táto veľkolepá slávnosť prebiehala sa môžeme dozvedieť z článku pána Nyékiho, ktorý bude uverejnený v časopise Zberateľ. V tomto článku by som chcel upriamiť pozornosť filatelistov na materiály, ktoré boli k inaugurácii vydané.

Autorom samotných známok je poliak pán Jacek Brodowski. Obe známky boli tlačené ofsetom. Slovenská v nominálnej hodnote 21 Sk bola tlačená v 50 kusovom tlačovom liste. Poľská známka bola tlačená v 20 kusovom tlačovom liste a má nominálnu hodnotu 2,10 zlotych. K obom známkam boli vydané FDC. Námetom našej FDC je komplex budov Červeného Kláštora od autora Mgr. art. Milana Juhása a rytca Františka Horniaka. Poštová pečiatka s námetom pohoria Troch Korún má domicil Červený Kláštor a dátum 3. 9. 2004. Poľská FDC je už tradične celá potlačená obrázkom, ktorý v adresnej časti je zoslabený. Jeho námetom sú dve plte s turistami plávajúce dole Dunajcom. Poštová pečiatka má domicil Krakov 1 s dátumom 3. 9. 2004 a je na nej vyobrazený štylizovaný pltník v pozadí s Tromi Korunami.

Autor FDC a známky

Okrem FDC vydala Slovenská pošta ešte nálepný list s kresbou pltníkov splavujúcich drevo. Regionálne poštové centrum Slovenskej pošty v Poprade vydalo už tradične, ako ku každej filatelistickej akcii na ktorej sa organizačne podieľa, pamätný list s námetom prepravy turistov na plti v medzivojnovom období, ktorý slúžil aj ako „krstný list" pre obe známky. Klub filatelistov v Kežmarku, ktorý bol spoluorganizátorom tohto podujatia vydal zase obálku s prítlačou prepravy turistov po Dunajci spred 90 rokov.

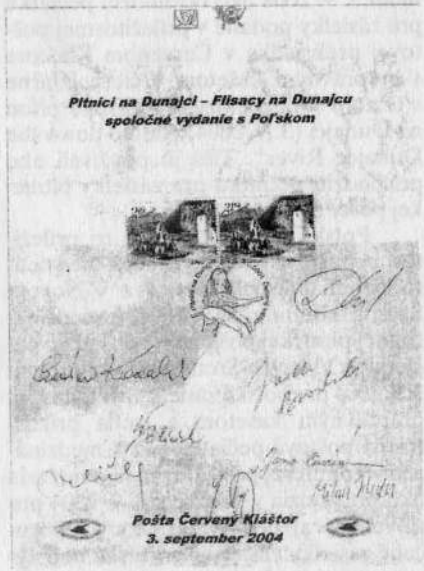

Poľská pošta vydala okrem FDC aj tri poštové lístky bez natlačených známok s prítlačami: k medzinárodnej filatelistickej výstave „Poľsko a Slovensko bez hraníc", druhý k 70. výročiu Poľského združenia pieninských pltníkov a tretí

k medzinárodnému poštovému kurzu pltníckej pošty Poľsko – Slovensko z Vyšných Šromoviec.

Keďže súčasťou slávnostného uvedenia oboch známok do poštovej prevádzky bola aj organizovaná medzinárodná pltnícka pošta (o nej bližšie a presnejšie Vás poinformujem v ďalšom samostatnom článku), preto boli používané viaceré príležitostné poštové pečiatky a prepravné kašety.

Slovenská pošta používala príležitostnú poštovú pečiatku s námetom pltníka s domicilom Červený Kláštor s dátumom 3. 9. 2004 ako odchodziu pečiatku pre zásielky podané v príležitostnej poštovej prehriadke v Červenom Kláštore s prepravným kašetom v čiernej farbe s textom v rámčeku „Prepravené plťou na Dunajci (3. 9. 2004) Rafted down the Dunajec River". Tiež ju používali ako príchodziu pečiatku pre zásielky pltníckej pošty z Poľska.

Poľská pošta používala tri príležitostné poštové pečiatky, a to: k medzinárodnej filatelistickej výstave v Novom Saczi s dátumom 3. 9. 2004, k medzinárodnej pltníckej pošte ako odchodzej pečiatky z Vyšných Šromoviec s dátumom 3. 9. 2004 pre poľské zásielky aj s fialovým prepravným kašetom a tretia príležitostná poštová pečiatka tiež k medzinárodnej pltníckej pošte, ktorá sa používala ako príchodzia v Štiavnici 3. 9. 2004 pre slovenské aj poľské zásielky. Doporučené zásielky zasielané z Poľska boli vypravované s príležitostnými doporučenými nálepkami z Nového Saczu a z Vyšných Šromoviec.

Určite všetky zásielky prepravené pltníckou poštou budú ozdobou každej zbierky či exponátu regionálneho charakteru, poštovo – historického alebo nametového viažuceho sa k poštovej preprave či doprave.

Ing. Zdeněk Baliga

Inaugurácia známky Dobročský prales

Slovenská pošta, a. s., vydala 17. júna 2004, pri príležitosti 230. výročia narodenia významného lesníka Jozefa Dekréta Matejovie známku Dobročský prales. Jozef Dekrét Matejovie presadzoval už pred 200 rokmi to, čomu dnes hovoríme princíp trvalo udržateľného hospodárenia v lese. Známka uzrela svetlo sveta už v júni, ale v sobotu 24. júla 2004 o 10.00 hodine bola inaugurovaná v Lesníckom skanzene Vydrovská dolina pri Čiernom Balogu. Inaugurácia známky sa konala pri príležitosti osláv „Dňa stromu", tento krát s podtitulom „Sviatok všetkých, ktorí majú radi les" a jej organizátorom sú Lesy Slovenskej republiky. Slovenská pošta tam v tento deň zriadila príležitostnú poštovú priehradku s príležitostnou poštovou pečiatkou, kde si bolo možné kúpiť, okrem iného, aj známku a FDC (obálka prvého dňa vydania). Autorkou návrhu známky je akademická maliarka Júlia Piačková a autorom návrhu na FDC je akademický maliar Vladimír Machaj. Známka má nominálnu hodnotu 12 SK, rozmery 42,6 x 25,6 mm a jej náklad je 800 000 kusov. Bola vytlačená v tlačiarni Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia, ofsetovou technikou. Tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., tlačí známky pre takmer 100 krajín sveta a má certifikát WADP (World Association for the Development of Philately – Svetovej asociácie pre rozvoj filatelie).

Pri príležitosti inaugurácie bezplatne premával v Čiernom Balogu počas celého dňa v polhodinových intervaloch poštový vagón Čiernohronskej lesnej železnice na trase Čierny Balog-Lesnícky skanzen a späť. Súčasťou osláv „Dňa stromu" bola aj súťaž v pílení bruchatkou (bruchatka je historická píla, ktorá má prehnuté ozubenie pripomínajúce brucho). Prebiehala aj ukážka poľovníckych zvukových signálov, ktoré mali v minulosti aj praktický význam a po prvýkrát bol verejnosti predstavený aj „lesnícky signál", ktorého autorom je známy skladateľ S. Štúr. Pre divákov bola zároveň pripravená aj novinka skanzenu – horáreň Smrečiny a jej expozície, kde je výstava o minulosti, prítomnosti a budúcnosti lesov.

„Dobročský prales sa rozprestiera vo Veporských vrchoch na Dlhom grúni, južne od Čierneho Balogu v nadmorskej výške 700 – 1005 m, medzi záverom dolín Brôtovo a Čierneho Hrona. Dobročský prales je jedným z najstarších a najvzácnejších území pralesovitého charakteru na Slovensku a vďaka dobročskému rodákovi Jozefovi Dekretovi-Matejovie, ktorý bol na prelome 18. a 19. storočia vrchným banskobystrickým lesmajstrom, aj jedným z najstaršie chránených území na Slovensku. Na jeho ochranu, po zásahoch z obdobia rozvoja baníctva v 16. – 17. stor., bola na tomto území roku 1913 zriadená rezervácia, dnes nazývaná Národná prírodná rezervácia Dobročský prales, ktorá má v súčasnosti výmeru 101,82 ha. Najstaršie stromy v pralese majú viac ako 450 rokov. V Dobročskom pralese do r. 1964 rástla najmohutnejšia

jedľa na Slovensku, ktorá mala obvod 610 cm, priemer 193 cm, bola 56 m vysoká a zaberala objem 47,25 m^3. Cieľom ochrany územia je samovoľný vývoj lesa v rozličných štádiách a jeho vedecké sledovanie. Na známke aj na obálke prvého dňa vydania sú štylizované kresby zátišia Dobročského pralesa, na pečiatke prvého dňa zaujímavá maličká sova – kuvičok vrabčí.

(ljf)

Nová odborná literatúra

Rada Zväzu slovenských filatelistov schválila na rok 2005 zámer vydať dve odborné publikácie. V spolupráci s vydavateľstvom Merkur revue (Brno) je pripravované vydanie monografie České a slovenské poštovne (1900 – 1958) z pera skúsených publicistov dr. Petr Gebauera – doc. Jozefa Tekeľa.

Druhou plánovanou publikáciou pre najširšiu zberateľskú základňu je doplnené vydanie Špecializovaného katalógu slovenských poštových známok a celín (1939 – 1945 a 1993 – 2004). Úspešný katalóg z roku 2001 je beznádejne vypredaný a z členskej základne sa ozývajú hlasy, ktoré upozorňujú na potrebu vydať aktualizovaný katalóg.

Záujemcovia o niektorý z plánovaných titulov môžu písomne oznámiť svoj záujem do konca decembra 2004 na sekretariáte ZSF (Radlinského 9, 812 11 Bratislava 1). Pre určenie optimálneho nákladu oboch publikácií je potrebné vopred poznať záujem potenciálnych odberateľov, či už individuálnych zberateľov alebo z klubov filatelistov a obchodníkov. Obe publikácie sú plánované na vydanie s číslovanou príležitostnou tlačou (PT) vybranej rytiny známky, ktorá bude pripravená v spolupráci so Slovenskou poštou, š. p.

Rada ZSF

■ **Podtatranská filatelistická výmenná schôdzka.**

Podtatranské kluby filatelistov v Poprade, v Kežmarku a vo Svite pripravujú dňa 13. novembra 2004 v čase od 8.00 do 13.00 hodiny Podtatranskú filatelistickú výmennú schôdzku, ktorá sa uskutoční v sále SOU – stavebného, Okružná ulica, Poprad.

Bližšie informácie a objednávka stolov:

Ing. Josef Rančák, Štúrova 126/5,
058 01 Poprad, tel.: 0907 949 956.

Odišiel veľký filatelista a dobrý priateľ

Prach si a v prach sa obrátiš, stojí v Písme... Svetlá pamiatka veľkého nórskeho filatelistu, priateľa Slovenska a dobrého človeka Paula H. Jensena v našich srdciach pretrvá. 17. júla, len niekoľko dní pred oslavou 50. výročia svadby s milovanou Gunvor, zomrel v kruhu svojej milujúcej rodiny po krátkej hospitalizácii. Za viac než 50 rokov profesionálnej kariéry v oblasti obchodu pôsobil v mnohých riadiacich funkciách, my ho poznáme ako organizátora vrcholných filatelistických výstav (za iné spomeniem NORWEX 1997, jednu z najlepšie zorganizovaných FIP výstav vôbec), jurymana no predovšetkým ako významného zberateľa a vystavovateľa v oblasti poštovej histórie. Svoj celoživotný filatelistický i osobný vzťah k našej krajine doložil veľkorysým gestom – svoj exponát poštovej histórie „Horného Uhorska" venoval Poštovému múzeu Slovenskej pošty v Banskej Bystrici. Zaradil sa tak do malej skupiny vynikajúcich osobností, ktorí niesli v srdci našu malú a málo známu krajinu, na čele ktorej stojí jeho rodák Bjornsterne Bjornson. Paulovi Jensenovi sa za jeho celoživotnú službu verejnosti dostalo najvyššieho ocenenia – zlatú medailu mu za ňu udelil v roku 1998 nórsky kráľ Harald V. Odišiel dobrý manžel a otec i starý otec. Zostali mi pekné rodinné fotografie, ktoré Paul posielal ako „péefky" spolu s milým prehľadom toho, čo sa v rodine (3 synovia s maželkami a zatiaľ 5 vnúčat) za práve uplynulý rok udialo. Možno sa k tomuto závideniahodnému Paulovmu „spôsobu" dopracujem časom aj ja. Budú mi chýbať, nielen tie péefky, ale aj Paul.

Dr. Peter Osuský

Za Ladislavom Chalupom...

V roku 2004 oslávil klub filatelistov (KF 52-40) v Partizánskom 60. výročie svojho vzniku. Dlhoročný predseda klubu filatelistov Ladislav Chalupa oslávil svoju „osemdesiatku" a súčasne mu bol udelený v tomto roku Zlatý čestný odznak Zväzu slovenských filatelistov.

Ladislav Chalupa, priamy účastník bojov SNP, člen Hornonitrianskej partizánskej brigády Albína Grznára si pripravil exponát „Príležitostné tlače a vydania československej a slovenskej pošty k SNP". Dňa 9. augusta 2004 ho vystavili v Kultúrnom a metodickom centra ozbrojených síl Slovenskej republiky v Trenčíne.

Slávnostného otvorenia vernisáže výstavy sa zúčastnili priamy účastníci SNP, vojnoví a vojenskí veteráni, vojaci, členovia SZPB, zástupcovia mesta a fila-

telisti trenčianskeho regiónu. Medzi slávnostnými hosťami bol aj vystavovateľ Ladislav Chalupa.

Na výstavu prišiel v partizánskej uniforme, tak ako sa na priameho účastníka SNP patrí, za čo zožal obdiv. Výstava začínala fotografiami a dokumentami z vojensko-politických udalostí z rokov 1944 – 1945, pokračovala činnosťou orgánov SNR, ilegálneho vojenského velenia na prípravu SNP a partizánskych brigád. Súčasťou výstavy boli dokumenty o karpatsko-duklianskej operácii, odkaze SNP príslušníkmi vojsk v mierových misiách OSN a operáciách NATO. Expozícia bola doplnená zbraňami používanými v SNP, odbornou literatúrou, medailami, letákmi, mincami a inými dokumentami zo SNP.

Filatelisti prispeli exponátmi známok, poštových cenín a iným filatelistickým materiálom.

Účasťou na výstave v Trenčíne pán Ladislav Chalupa uzatvoril svoj „životný album". Dňa 1. septembra 2004 nás navždy opustil, osireli albumy, katalógy, ceniny, známky ...

Česť jeho pamiatke!

Ing. Igor Števove
tajomník KF 52-40 Partizánske

Smutná správa z Liptova

Dňa 20. júla 2004 náhle zomrel vo veku 66 rokov Ján Stromko, dlhoročný funkcionár KF 53-06 v Liptovskom Mikuláši. Od roku 1968 do poslednej chvíle svojho života vykonával v Klube filatelistov v Liptovskom Mikuláši hospodára a novinkára poštových známok. Za 36 rokov vykonávania spomínaných funkcií ho poznali filatelisti z Liptova i z viacerých KF na Slovensku. Aktívne sa podieľal na organizovaní Celoslovenskej výstavy poštových známok mladých filatelistov v Liptovskom Mikuláši v roku 1971, 1981, Celoštátnej výstavy poštových známok s medzinárodnou účasťou v roku 1986 v Liptovskom Mikuláši ako aj EKOFILY v roku 1989 tiež v Liptovskom Mikuláši.

Desať rokov viedol krúžok mladých filatelistov, pracoval vo vedení Krajskej komisie mládeže. Ako hospodár podieľal sa na prácach pri zabezpečovaní Kongresov mladých filatelistov ako aj finále filatelistickej olympiády v roku 1999 v Liptovskom Mikuláši.

Za dlhoročnú prácu mu bol udelený strieborný čestný odznak ZSF.

V osobe Jána Stromku strácame dobrého, zodpovedného, ochotného človeka, priateľa, funkcionára, ktorý s plnou zodpovednosťou a precíznosťou vykonával dobrovoľne prácu vo Zväze slovenských filatelistov.

Česť jeho pamiatke.

Výbor KF 53-06 Liptovský Mikuláš

■ Informácia redakcie

Po uzávierke a zalomení stránok časopisu sme dostali smutnú správu, že MVDr. Pavol Hallon nie je viac medzi nami. Pohreb sa uskutočnil 13. 10. 2004 o 14,00 hod. v Malackách. Prosíme všetkých čitateľov, aby mu venovali tichú spomienku.l Nekrológ bude uverejnený v ďalšom čísle Spravodajcu ZSF. *(lfj)*

Slovenská POŠTA

Kontakt:
Slovenská pošta, a.s. Účelové stredisko POFIS
Nám. Slobody 27, 810 05 Bratislava 15
Tel.: +421 2 / 544 199 16. Fax : +421 2 / 544 199 13
E-mail : personalizovanaznamka@pofis.slposta.sk WEB: www.pofis.sk

ÚČELOVÉ STREDISKO POFIS

- **Námestie slobody 27**
  817 98 Bratislava 15
  www.pofis.sk

- **PREDAJ ZNÁMOK A FILATELISTICKÉHO TOVARU**

- **VÝROBA PERSONALIZOVANEJ ZNÁMKY**
  www.personalizovanaznamka@pofis.slposta.sk

SLOVENSKÁ POŠTA